Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 36 (1443) A. 27:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 6 SEPTEMBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Anna Sandström 60 år.

SVENSKA FLICKSKOLANS HISTORIA UPPTAGER biografer öfver en rad kvinnor, som ägnat sitt lif åt uppfostringsarbetet, kvinnor af hög andlig resning, med framsynt blick, med osviklig plikttrohet, godhet och tålamod, med ett ofantligt personligt inflytande öfver generationer af ungdom. Anna Sandströms lefnadsgärning gör henne för visso värdig att räknas med bland svenska flickskolans gyllene namn: hör hon icke till dess skapare, så är hon en af dess mest betydande nyskapare. Iduns läsekrets gaf sitt votum i den riktningen, då den utsåg henne till pedagogiens företrädare i Iduns kvinnliga akademi.

Ännu är emellertid icke tiden inne att skildra Anna Sandströms pedagogiska insats såsom afslutad och det dröjer, må vi hoppas, länge till den dagen. Den skall här endast med anledning af hennes sextioårsdag den 3 september antydas i flyktiga drag.

Anna Sandströms första uppträdande daterar sig från 80-talets allra första år, då hon som ung lärarinna några år efter slutad kurs vid Högre lärarinneseminariet under pseudonymen Uffe utgaf sin broschyr "Realism i undervisningen". Det var också 80-talets idéströmningar, öfverförda på pedagogikens område, som hon här förfäktade. Hon kom först, hon hade förstått att ge sitt hjärtas uppror och sitt hjärtas önskningar det rätta uttrycket och hon blef medelpunkten för en liflig pedagogisk principdiskussion. År 1883 väntade hennes idéer det ojämförligt största profvet, då hon gick att bilda en egen skola. Hur hon lyckats veta vi alla — Anna Sandströms skola har oaflåtligt vuxit, efter att ha arbetat sig genom de första årens svårigheter; som öfverbyggnad har den sedan år 1900 ett seminarium, hvilket från och med 1907 är treårigt med högre kompetens.

Fröken Sandström har vid sin sida så goda krafter, att hon kan inskränka sig till att utöfva den principiella ledningen af skolan. I seminariet föreläser hon dock alljämt i historia, geografi och pedagogik.

Fröken Sandström arbetar nu på tredje och sista delen af sin läsebok, Natur och arbetslif, af hvilken de två första delarna redan utkommit, Götaland 1908 och Norrland 1910. Detta hennes största arbete har föregåtts af en vidlyftig pedagogisk skriftställareverksamhet. Det mesta däraf är att finna i den af henne startade tidskriften Verdandi, men hvarken hennes skoltal eller artiklar ha blifvit samlade — ännu. Af hennes böcker erinra vi om "Nordens första storhetstid", hvilken bok för många förmedlat första bekantskapen både med Uffe och med vikingatiden.

Den första personliga bekantskapen med människan bakom signaturen hade undertecknad tillfälle att göra vid ett besök hos henne helt nyligen. Hennes hem i Stocksund ligger högt uppe på en backe, omgifvet af raka, hvitstammiga björkar, gran och tall. Själf solig och mild som eftersommardagen, tycktes hon förunderligt väl smälta samman med sitt vackra fridfulla hem. Med sina många minnen och sin typ från detta 80-tal, hvilket med hela sin andliga fysionomi tyckes oss yngre mycket långt aflägset, förefaller fröken Sandström samtidigt afundsvärdt ung. Man ser att icke blott 90-talet men alla andra tiotal farit lätt fram med henne. Hon var med i den tid, då kvinnans insatser i samhällsarbetet, isynnerhet då de voro af ett sådant värde som fröken Sandströms, allmänt mottogos med aktning, intresse och tacksamhet af bildade män, och då det goda kamratskapet ännu icke det ringaste störts inom den pedagogiska världen, emedan rivaliteten icke uppträdt på allvar.

Med risk att göra för snabba slutsatser skulle jag vilja våga en förmodan att det är ur dessa erfarenheter — och den som står omgifven af en mur af vänner och lärjungar förskonas från att göra några andra — som Anna Sandström hämtat den värdighet, trygghet och milda frid, som är det första omedelbara intrycket af hennes personlighet.

E. W.

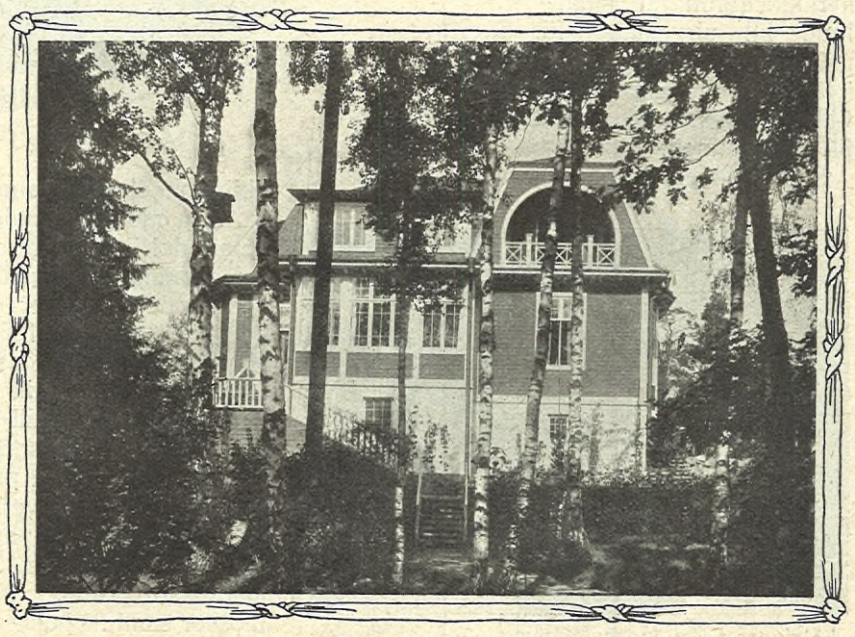

Fröken Anna Sandströms hem Uffegården vid Stocksund. A. Blomberg foto.

SYFÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS LANDSTORM

Göteborgs kvinnors försvarsarbete.

BLAND DE SAMMANslutningar, som tillfölje nu rådande allvarstyngda tider och till heder för den svenska kvinnan i så riklig mängd äga rum, intager "Syföreningen för Göteborgs landstorm" en bemärkt plats. På initiativ af några framsynta damer i Göteborg, hvilka i tid insågo kraftvet om utrustning åt våra landstormsmän, bildades redan i februari d. å. "Syföreningen för Göteborgs landstorm" och nästan för hvarje vecka man fördes närmare den nu inträffade mobiliseringen, ökades intresset för nödvändigheten af föreningens verksamhet. När kyrkklockorna så klämtade till utryckning för Sveriges män, var denna förening den första i landet, som omedelbart blef i tillfälle att kunna utdela färdiga kläder till landstormen.

Syföreningen räknar nu 3- à 400 aktiva medlemmar samt ett stort antal passiva, som med brinnande nit fortsättningsvis arbeta i det ädla syfte denna kvinnornas sammanslutning satt sig före. Medlemmarne äro uppdelade i grupper om 50 à 100 st., som i bestämd ordningsföljd dagligen samlas i Handtverksföreningens lokaler emellan kl. 10 f. m.—4 e. m. Här förnyas i hurtigt tempo det hvarje vecka till landstormskommissariatet aflevererade lagret, och när detta skrifves, har föreningen på så sätt haft tillfredsställelsen kunna öfverlämna 700 st. filtar, 500 par strumpor, 300 ylletröjor, 100 st. militärbindor, 400 skjortor, 300 par kalsonger, 100 madrassöfverdrag, 200 maggördlar, 50 st. mössor samt 50 hals- och ryggvärmare. Dessutom har till "Göteborgs frivilliga sjukvårds-kolonn" för samma ändamål skänkts en stor del bandagesaker, lakan, örngott, handdukar och sjukskjortor som allt förfärdigats af denna frivilliga arbetskraft.

Styrelsen består af fem personer, hvaraf doktorinnan Hanna Köster fungerar såsom ordförande, fru Elin Sundstedt, kassaförvaltare, fru Louise von Braun, sekreterare, samt fru Sigrid Wærn och fröken Helen Bonnier.

A. BCD.

*

En annan sammanslutning af försvarsvänliga kvinnor i Göteborg är en Rödakors-afdelning under fru von Sydows intresserade ledning. Denna grupp har sitt högkvarter på Börsen, hvars stora sal om förmiddagarna apteras till arbetsverkstad.

Härifrån hämtas de färdigklippta

FRIVILLIGA SJUKVÅRDSKOLONNEN

Lektioner i förbandsanläggning. — Anna Backlund foto.

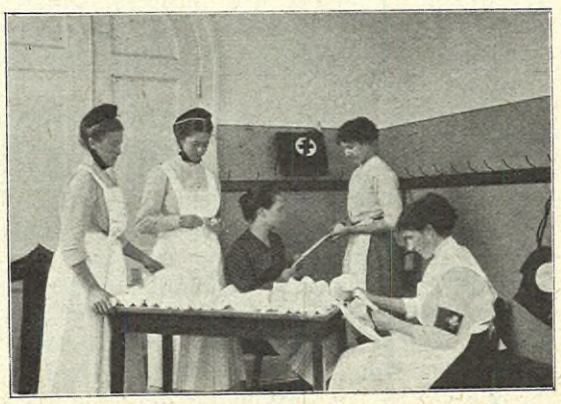
Sjukvårdsartiklar iordninggöras. Syster Signe Stranne längst till vänster.

Frivilliga sjukvårdskolonnens förråd. Längst till vänster förrådsförvaltaren fröken Sigrid Uddenberg.

plaggen af hvar och en, som vill hjälpa till att sömma ihop till färdiga och användbara skjortor, blusar och allt, som kan behöfvas.

På gamla Sahlgrenska sjukhuset arbetar en afdelning af Frivilliga sjukvårdskolonnen, under öfverinseende af doktorerna Rundqvist, Åhman och Lundén. Dess arbete består i kurser i hälsovårdslära och sjukvård med praktiska demonstrationer.

Kurserna äro två, den ena för kvinnor som äro villiga att utbilda sig till sjukvården för härvarande landstorm, och den andra för manliga sjukbärare. Den kvinnliga kursen ledes af fröken Signe Stranne. Alla för kolonnens verksamhet erforderliga attribut, bindor, bomull, väskor, sjukbårar o. s. v. kompletteras här i behöfliga delar och iordningställas under ledning af fröken Uddenberg, hvilken fungerar som förrådsförvaltare.

Här förbindas skadade landstormsmän af vana händer och ordnas sjuksäckar och sjukpåsar med allt, hvad en sjukvårdssyster kan behöfva vid sitt arbete i fronten — om det fasansfulla skulle ske. — Det organisatoriska arbetet uppbäres väsentligast af fröken Uddenberg.

I Gamla Högskolan, Södra Vägen, är slutligen Kvinnornas Uppbåds expedition inrymd. Kvinnornas Uppbåd, hvartill initiativet tagits af ett stort antal representativa Göteborgsdamer med stadsfullmäktigeordförandens fru, H e d v i g C a r l a n d e r, i spetsen, är afsedt att stå färdigt att gripa in på de mest olika områden, där arbetskraft kan behöfvas, till följd af försvarskrafternas dragning från arbetet, i korthet alltså att tillse, att samhällsorganisationen i möjligast ostörda mån fungerar, oberörd af mobilisering och utryckning.

Det bör kanske tilläggas, att samtliga dessa afdelningar af kvinnligt försvarsarbete i kritiska tider ha en synnerligen god hjälp af Riddarpojkskåren, som dessa dagar på ett glänsande sätt består sitt eldprof.

Klicken och Ligan.

Stockholmsskildringar från 1800-talets sista kvartsekel af HEDVIG SVEDENBORG.

XII.

Vid Döbelns graf.

MELLAN DET HÖGA PLANKET hvilket omgaf körkbygget vid Johannes och Döbelns graf, gick en trång passage och midt i passagen låg ett rödgnistrande granitblock.

På det där granitblocket hade Thérèsine funnit en idyllisk fristad och dit brukade hon gå med sina böcker och drömmar.

Dagen var julihet och tung fastän det endast var i början på juni och Thérèsine kände sig mer än vanligt besvärad i sin svarta konfirmationsklädning med det breda moiréskärpet, som föll i stora ygglor öfver turnyren. Att hon vantrifdes i den där ståten var gifvet, men Maria von Buhre hade sagt att hon måste gå sorgklädd efter morbror Carl-Adam tills att de kommo ner till Blomkulla.

För ett par veckor sedan hade Gina Gyllen funnit sin man inne i bibilioteket afsomnad öfver böcker, manuskript och det konsthistoriska lexikonet, som ännu inte var halfvägs färdigt.

Först trodde hon verkligen att han sof, sedan att han blott var afsvimmad, — han hade ju länge lidit af ett hjärtfel — och alltjämt var det som om hon inte kunde fatta att denne henne så främmande man, med hvilken hon lefvat i ett snart tolfårigt äktenskap, var borta och att hon var fri.

— Jag var inte värd hvarken honom, hans kärlek eller hans tålmodighet, snyftade hon i sin svägerskas Maria von Buhres armar. Men Maria förstod bittert att den man känner sig stå i så stor skuld till, den saknar man inte och att det i grunden var befrielsens lättande tårar som Gina fällde.

Och Gina frågade sig själf och äfven Felix, som i dessa dagar åter blifvit henne — om inte vän så i alla fall ett stöd, — om hon verkligen var en fullkomligt känslolös varelse. Ty faktum var att hon kände absolut ingenting. Intet. Minnena föreföllo henne bleknade och vissnade och hela hennes äktenskap som en overklighet.

— Det var det också, sade Felix lugnande. Du har aldrig vare sig älskat eller förstått honom. Det har varit ett skenlif du fört. Och ditt fel var det egentligen inte — du var för ung och oerfaren för att veta och förstå och för hungrig på lifvet för att kunna försaka.

— Dessutom har du aldrig älskat, tillade Felix hårdt. Kanske du i grunden är för egoistisk för det.

Gina svarade ingenting, såg blott på honom med mörka sugande ögon och sitt smala, hemlighetsfulla leende, som alltid verkade oroande på honom.

Felix' saknad efter fadern var så mäktig och djup som en saknad kan vara för den, som just stigit öfver lifvets tröskel och ser framför sig ett helt perspektiv af verksamhet och lycka.

Nu först hade arbetet riktigt fångat honom på allvar och med brinnande pulsar och glänsande ögon formade han sina drömmar till harmonier i gråsten, granit och tegel. Ett par pris hade han redan fått för sina lyckade och originella byggnadsföretag, och fadern och han hade under deras timslånga vandringar ute i skog och mark ofta talat om en konstens och arkitekturens pånyttfödelse i vårt land. Och det voro de eniga om — att just nu var det härligt att lefva i Sverige.

Men en allvarlig skugga hade det funnits mellan dem de sista åren. Strax efter den där fasansfulla natten, då Kristina Nilssonsolyckan skedde och Felix i många timmar sväfvade i ovisshet om Blendas öde, hade han talat om allt för fadern. Och Carl Adam hade, utan att dock med ett ord nämna Gina eller sig själf, vältalande och eldigt framhållit skuggsidorna af ett omaka bördsäktenskap. När ursprungets källådra runnit upp ur okända och olikartade djup, blefve det en absolut omöjlighet att döma rättvist, att inte såra, pina och förkväfva. Och öfver sådana klyftor bygger man inte någon bro med uppfostrans och bildningens tunna fernissa.

Men förgäfves.

Hvad gagna fädrens erfarenheter barnen? Till ingenting. Hvarje individ måste lefva sitt lif och skapa sig sin egen erfarenhet. Och Felix gaf endast så till vida med sig, efter samråd, både med Maria von Buhre och Pepparkakan, att Blenda fick komma till en grannfamilj vid Blomkulla och där få sin utbildning tillsammans med familjens flickor. Samt att Blenda själf under den tiden skulle hållas i okunnighet om att hon hade Felix att tacka för detta. Utan lefde hon i den tron att det var Thérèsine som utverkat af sina föräldrar att hon fick komma dit ner.

Isynnerhet hade Pepparkakan varit ifrig att det skulle bli så. Hon ville inte att Blenda, om den dagen komme, skulle känna sig stå i tacksamhetsskuld till Felix, — liksom på förhand såld till honom, utan att hon fullkomligt fri och obunden kunde bli hans. —

Detta sista skäl var hvad som tog Felix' manliga hjärta. Han förstod fullkomligt att det lilla svärmeri, som redan varit dem emellan, ingenting var att räkna med och att det var en fri och medveten Blenda han en gång skulle söka vinna.

Dessutom hade Felix lofvat sin far att un-

Kronprinsessan Margaretas Centralråd.

KRONPRINSESSAN MARGARETA har för att sammanhålla det på många håll upptagna arbetet för landstormen, organiserat ett "Centralråd för landstormsmäns beklädnad och utrustning" med adress Birgerjarlstorg 2, Stockholm, rikstel. 155 69. I detta centralråd är kronprinsessan ordförande, direktör Sven Palme vice ordförande, kammarjunkare F. W. Edelsvärd sekreterare och fru Anna Broms, ordförande i Stockholms kvinnors landstormsförening, skattmästare. Centralrådet gifver råd och anvisningar om arbetets lämpliga bedrifvande, om föreliggande behof af olika slags beklädnads- och utrustningsartiklar, om dessas anskaffande och sättet för deras fördelning. På orter, där landstormens behof icke kan fyllas af det frivilliga arbetet, ger centralrådet så långt möjligt direkt hjälp och söker ordna det så att hjälpen blir så jämnt som möjligt fördelad på olika landstormsområden.

Bidrag in natura kunna anmälas å centralrådets byrå, där äfven kontanta bidrag mottagas. Af de inflytande bidragen bildas en central hjälpfond för landstormsmäns utrustning.

Centralrådet uppmanar alla, som å olika håll arbeta i dess syfte, att träda i samverkan med centralrådet för att detta må kunna få en öfverblick af ställningen.

KLÄDNINGAR till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och pressning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

der dessa år följa Gina — hvilken genom en slags tyst öfverenskommelse alldeles lämnats utom detta — på hennes klubbar, danser och nöjen, så att icke äfven han, blind och oerfaren, gick och band sig för hela lifvet.

Och var det för att läsa ett bref från Blenda, som Thérèsine nu sökt upp sin älsklingsplats.

Blendas svärmeri för Felix utgjorde alltjämt poesien och spänningen i Thérèsines lif. Och medan Thérèsine, under konfirmationsvinterns långa, fridfulla dagar, skref sidvis om hur hon ämnade bli något för mänskligheten, hur hon skulle glömma sig själf och endast gå upp i att göra godt — till Didriks stora förargelse hade hon under denna tiden blifvit blåbandist och allt möjligt annat på ist, — kan man tänka sig något fånigare, alldeles som om nu Tessy vore rädd att hon skulle komma att supa sig full, grälade han — så svarade Blenda med sina mycket kortare funderingar öfver lifvet och kärleken. Detta senare ofta stafvadt med tj, men på sista tiden hade så väl stilen som stafningen blifvit både flytande och korrekt.

Med en suck vek Tessy ihop Blendas bref. Hon kände sitt eget lif så torrt och fattigt bredvid Blendas, och drömmande och frånvarande lyfte hon sakta upp blicken, som genast fångades in och hölls fast af ett par glänsande mörka ögon.

Så fängslad hade hon varit af sina tankar och så van att ha den här platsen för sig själf, att hon alls inte märkt, att en officersvolontär låg framstupa i det höga gräset invid Döbelns graf och läste exercisreglemente.

Men som exercisreglemente däremot inte är någonting särskildt fängslande hade volontären med största intresse iakttagit henne. Först hade han känt det som en ogrannlagenhet att han var där, han förstod på allt att detta var hennes plats, och tänkte han smyga därifrån, medan hon läste brefvet. Men hur det var så stannade han.

— Hvad hon såg lustigt lillgammal ut i sin svarta konfirmationsklädning och så suckade hon då och då alldeles som en gammal tant. Men håret var härligt och ögonen med och läpparna så där känsligt röda. Och fötter och smalben, händer och handleder som på det finaste fullblod. Hvem kunde det vara?

Då Thérèsine slutligen blef medveten om hans blick, satt hon i första häpenheten alldeles stilla, blef sedan blossröd, plockade nervöst ihop sina böcker och tänkte just gå då ynglingen reste sig upp, smällde ihop hälarna och gjorde honnör mot sitt mörka hår — mössan låg kvar i gräset — och log så att de hvita tänderna blänkte mot ansiktets solbryna.

— Förlåt, fröken, men det är visst jag som inkräktat den här platsen och naturligtvis vill jag inte störa. Tänk att fröken inte märkte mig förr. Här har jag legat och tittat på er hela tiden.

Åter möttes deras blickar och de brusto ut i ett muntert skratt.

— Nej, det är inte min plats och den som först kommer till kvarn — heter det ju — så inte skall — skall— korpralen —. Thérèsine tog fast i första låga militärtitel hon fick fatt i.

— Volontär von Buhre vid Svea Artilleri, presenterade han sig och gjorde ställning, så att det blixtrade mot byxornas blankskinn.

Idun

Resultatet.

af Iduns septemberpristäfling,

hvilken täfling gällde att i ord och bild skildra "en fotvandring i svenska bygder", utföll så att ingen af de insända skrifterna befanns förtjänstfull nog för att kunna belönas med priset odeladt. Redaktionen har på grund häraf beslutat att för de enligt dess mening två bästa skildringarne, "En fotvandring i Jämtland och Härjedalen" af fröken **Signe Wikander,** Ulriksberg, Norhyttan, samt "En enastående industri i urgammal bygd" af herr **J. A. Eklöf,** Lugnås, dela priset midt itu med 50 kronor till hvardera af de nämnda författarne. Ytterligare utdela vi ett extrapris af 35 kronor till fröken **Anna Wijkström,** Bro, Askersund, för hennes uppsats "En glad vandring genom Värmland", och komma samtliga dessa skildringar att i tur och ordning inflyta i Idun under höstmånaderna.

Stockholm den 1 september 1914.

IDUNS REDAKTION.

.....

— Von Buhre? Thérèsine såg fullkomligt dum ut af förvåning. Inte — är— det— väl — Carl-Göran, son till —

— Jo, men är det det. Men hur kan fröken veta —?

— Jag heter också von Buhre. Thérèsine — Tessy. Säg, hvarför har Carl-Göran inte kommit på visit? Vi bo där uppe, hon pekade bort öfver planket, och tant Sonja skref från Rom till pappa och bad att vi skulle ta hand om — dig, då du kom.

— Jag tycker inte om nådegåfvor och att människor, som inte alls känner en, skall ta hand om en. Det är så likt mamma att skrifva så där, och han klatschade till en maskrostufva med sitt ridspö, så att den yrde lång väg. Och förresten skall jag säga att man luktar så fördömdt stall och känner sig som en sådan underhuggare, när man bara går så här och ryktar hästar, så man kommer alldeles af sig att umgås som folk. När jag såg dig sitta där, Tessy, så tyckte jag att du var som en varelse ur en annan värld, som jag rakt inte vågade närma mig.

— Hur länge har du varit volontär?

— Förra sommaren och nu tio dar.

— Går de så fort att — att bli underhuggare? skrattade Tessy.

— Jo, hvad det gör, man behöfver bara vara inne ett par dar, så är man ett nummer och man har glömt att man någonsin varit något annat.

— Känner du kapten Ridder? Han är mycket hemma hos oss. Han är förresten olyckligt kär i min moster, som blef änka för några veckor sedan, säga jungfrurna.

Detta var en alldeles ny sida af lifvet för Carl-Göran. Deras på afstånd tillbedda, som ett högre väsen dyrkade batterichef — ty att maken till kapten Ridder inte fanns, det voro de alla eniga om — olyckligt kär. För småflickor finns det ingenting på jorden som är heligt. Tänk så liknöjdt hon talade om honom. Utan den minsta respekt.

Och i heta ord lät Carl-Göran Tessy veta hvilken man Ridder egentligen var och att den kvinna, som försmådde en sådan man inte heller var honom värd.

Förgäfves invände hon att moster Gina ju var gift, och att morbror Carl Adam såg mycket bättre ut än Ridder.

— Förresten tyckte jag genast om dig, tillade Carl-Göran, helt tvärt, för du påminner så mycket om ett fint varmblodigt litet sto som hette Singoalla, som mamma och jag brukade rida i Petersburg.

Tessy v a r smickrad men s å g stött ut och Carl-Göran bara skrattade så tänderna blänkte. — Säj, kan du inte komma hit alla dar vid den här tiden. Jag har just valt Döbelns graf för att läsa excercisreglementena. Ser du "den lille mannen med bandet om pannan" är mitt ideal. Och jag tycker om att tänka på att jag också skall bli en krigare, fastän jag kan då inte begripa hvarför man skall behöfva plugga sådant här för att kunna slåss, och han gaf den lilla blå boken en föraktfull spark.

— Du har många ideal du, gäckades Tessy, Singoalla, Ridder och Döbeln.

— Ja, och hädanefter en viss fröken Thérèsine von Buhre, som — — —

— Men skall du inte göra visit hemma också, afvärjde Thérèsine med nyvaknad kvinnlig instinkt.

— Jo. Men det hinner jag alltid med. Värre är det med reglementena. Men nu måste jag gå. Säj, kommer du i morgon?

Thérèsine tog en knappast utslagen kamomillblomma och började räkna — kanske, kanske inte, kanske, kanske inte —

— Se så, retas inte, sade Carl-Göran otåligt, slängde bort blomman och tog båda hennes händer i sin ena, och då kände hon tydligt, att han luktade stall.

— Nå-å—?

— Kanske, svarade hon och sprang bort mellan grafvarna.

Hos professor von Buhres blef uppståndelsen stor när Jubben — hvilken slutligen efter många om och men med äktenskapets insegel förenat sin snålhet med våffelbruks-Amandas och nu var portvakt uppe på Kammakaregatan — kom upp en söndag och berättade att de hade sett fröken Thérèsine ute och gå med en gardist.

— En gardist?

Ja, att det var en gardist kunde han nu svära på. För att det inte var någon af norrbaggarna med de där lustiga båtmössorna, det var då alldeles säkert, och inte var det någon flottist heller. Han och Amanda hade, som de så ofta brukade om söndagarna — det kostade ju rakt ingenting — gått upp på Lejonbacken för att se på vaktparaden. Och då hade de fått se fröken med sin gardist bland alla de andra åskådarna. Hon hade blifvit röd som en hummer, då hon fick se dem, och så spände hon upp parasollen och spatserade in i slottet tillsammans med gardisten.

Medan Maria von Buhre, som inte förstod ett ord af allt detta, stod på balkongen för att se om Thérèsine inte kom hem snart, gick Jubben ned för trapporna belåtet gnolande "Den lustige kopparslagaren" med sin falska falsett.

Äntligen hade han fått hämnas. Synd att det bara var e n af dem och att det just skulle bli fröken Thérèsine. Men det kunde nu inte hjälpas.

Ty aldrig skulle han glömma den där gån-

För hudens vård och ansiktets skönhet
CREME SIMON J. SIMON, PARIS.
Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON
Förlofningsringar.
Extra nya modeller.
Praktkatalog, ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

gen, då han och tre andra vedhuggare höllo på att trafva ved i 22:ans källare, medan Klicken lekte några af sina vilda lekar på gården. Det hade plötsligt blifvit så märkvärdigt tyst där uppe, endast tassande steg och kväfda skratt hördes, och en isande aning hade farit genom Jubbens allt annat än modiga själ.

Mycket riktigt, källardörren var låst utifrån. Grimaserande, hojtande och ursinniga hade han och de andra vedkarlarna stuckit ut sina hufvuden genom källargluggarna till Klickens stora hänryckning.

— Jubben och tre till, ett helt menageri, hade en af pojkarna Wallen ropat, medan Thérèsine dansat rundt och klappat händerna. Hade inte major Sprengkula kommit, så hade de väl suttit där än.

När Thérèsine kom hem, kastade hon en skygg blick mot portvaktargluggen, där Jubbens skadeglada ansikte satt inramadt och en ond aning sade henne att hon skulle mötas af något obehagligt när hon kom upp. Men det kunde i alla fall inte bli långvarigt för Carl-Göran, som bodde inackorderad alldeles på andra sidan körgården, hade bara kilat hem för att snygga sig lite och skulle strax komma på visit. Blef det något obehag, så ville han inte att hon skulle vara ensam om det. Det var ju hans fel alltsammans. Hon hade hela tiden velat tala om för dem hemma att de råkats och bedt att han skulle komma till dem. Men han hade varit så rädd för att det då skulle bli slut på deras ljufva tumanhandsstunder där vid Döbelns graf och på promenaderna, som de en och annan gång gåfvo sig ut på, så han hade tagit löfte af henne att ingenting säga ännu.

Genast Thérèsine kom in i tamburen möttes hon af Didrik och Lillan, hvilka ögonblickligen foro ut emot henne: — Fy, Tessy, att du kan vara så skenhelig. Här hemma går du omkring som en svart bönbok och är allt möjligt otäckt på ist, och så får man höra att du är ute och drar med en gardist, alldeles som en piga.

— Gardist, nå ja det slutar ju också på ist, skrattade Tessy, som genast kom i jämvikt igen. Men för resten kan jag tala om för er, att det var en artillerist jag var ute med och dessutom att det är en syssling till oss, Carl-Göran von Buhre — ni vet. Så inte kan jag se något skenheligt i det. Dessutom kommer han strax hit på visit.

— Hvar har du blifvit bekant med honom? undrade professor von Buhre, som också kommit ut i tamburen, medan Maria såg spörjande och genomträngande på sin flicka.

— Vid Döbelns graf, sade Tessy hastigt. Ni kan ju fråga honom själf, för nu är han här, tyckte hon, då det i detsamma ringde på tamburklockan.

Ett ögonblick tänkte hon helt fegt springa sin väg, men åtrade sig och öppnade själf dörren.

Den unge volontären såg helt brydd ut att bli mottagen så där af hela familjen i tamburen och Maria rodnade som en ung flicka, då hon bad honom stiga in i salongen.

— Hvad hon var vacker och ung — Tessys mamma — och helt impulsivt böjde Carl-Göran sig ner och kysste hennes hand och framförde sedan sina något förlegade hälsningar från föräldrarna.

Naturligtvis blef han bjuden kvar till middag, och ju mer intagen Maria blef uti den unga släktingen, ju oroligare kände hon sig.

Fastän han hade moderns exotiska hy och ögon var han dock märkvärdigt lik Douglas sådan hon mindes honom från den första gången de råkades.

Men han, Carl-Göran, tänk hvad hetsigt blod han hade att bräs på — både sin sydryska mor och fadern, hvilken som de flesta von Buhrar var af ett hetsigt sinne. Men i detta som i så många andra afseenden skilde sig Douglas från de andra och Maria såg på sin man med en varm blick, som han besvarade med ett litet förstående leende.

— Ja, Majo, sade han sakta och såg bort mot ungdomen, som slagit sig ner på balkongen, nu är det deras tur. Men tänk om de unga bara visste hur unga vi gamla egentligen äro.

— Du gammal, Douglas, nej. Men vet du just nu önskar jag ingenting högre än att vi väl vore nere på Blomkulla. Jag är orolig för Tessy. Jag vill inte gärna förbjuda henne att råka Carl-Göran och inte vill jag fråga henne om någonting, men bra vore om vi komme härifrån — ju förr ju hellre.

Idun

Etthundra (100) kronor

i pris för

En pjäs för sällskapsscenen.

Densamma bör bestå af en enaktare i behaglig komediartad ton, ha fyra, högst fem roller och spela inom ramen af en lätt åstadkommen rumsdekoration.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns novembertäfling** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun **senast den 1 nästkommande oktober.**

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända skrifterna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 september 1914.

IDUNS REDAKTION.

Vår solidaritetsplikt.

VILJAN ATT GÖRA SIN PLIKT, att på något sätt gagna fosterlandet, finnes helt visst hos alla svenska kvinnor. För det stora flertalet af dem ligger uppgiften inom det egna hemmet och består i att arbeta mera för de sina och försaka mera för dem, att hålla hop hemmet med mindre hjälp och mindre penningar, ja, kanske på egen hand utan familjefaderns bistånd. De husmödrar, som gå i land med denna uppgift, ha fyllt den största och viktigaste gärning mot fosterlandet. Det mindretal af svenska kvinnor, som genom sin ställning ha tid och kraft och medel till öfvers, sedan hemmen fått sitt, söka sig helt naturligt en uppgift i hjälparbetet. Närmast till hands för de flesta ligger då att sluta sig till närmaste lokalförening af Röda korsets kvinnoförening och erbjuda sin arbetskraft. På detta sätt ha Rödakorsförråden af sjukvårdsutrustning fått en välbehöflig utökning under de senaste veckorna.

Det frivilliga arbetet är förträffligt, icke minst för dem, som kunna bestå sig att utöfva det, men om det minskar möjligheterna till arbetsförtjänst för andra och drar undan dem existensmöjligheterna, då är det något som är på tok däri och som förringar dess värde.

Ofantligt många kvinnor, som äro beroende af den dagliga arbetsförtjänsten, skulle vara tacksamma för att utföra t. ex. sådant arbete som behöfves för Röda korset. De som utom att de ge sin egen flit eller som ersättning för den kunna bereda sådan arbetsförtjänst åt fattiga mödrar tjäna dubbla samhällsnyttiga ändamål: de öka våra Rödakorsförråd och de rädda ett hem undan nöden.

Det finns i vårt land en förening, Sveriges landsbygds arbetsförening med hufvuddepot i Nässjö, som ehuru icke så mycket känd och omskrifven, utför en välorganiserad och välsignelsebringande verksamhet genom att skaffa arbetsförtjänst med enklare sömnad, väfnad och spånad åt fattiga kvinnor på sådant håll, där icke arbete finnes att få på trakten. Sedan 1913 pågår verksamheten, och omsättningen har alltjämt ökats ända till nu, då föreningen genom det frivilliga arbetets konkurrens just på det område, där dess arbeterskor funnit sin utkomst, möter svårigheter att realisera sitt inneliggande lager och bereda tillfälle till nytt arbete. Vi tro dock att allt arbete nu behöfves så väl att det kan finnas plats både för det frivilliga och det betalda, och att föreningar och enskilda, en gång uppmärksamgjorda på att Sveriges landsbygds arbetsförening levererar just de artiklar, sjukvårdsskjortor och underplagg, lakan, örngott, madrasser, bolstervar o. d. hvaraf nu göres behof, också gärna vilja vända sig dit med rekvisitioner. På så sätt skulle ju förekommas den olyckan att en massa af föreningens kunder just i dessa hårda tider skulle gå miste om en beräknad arbetsförtjänst.

Solidaritet är hvad som nu framför allt kräfves af oss alla. Det är sådana dagar nu, att nästan allt kan vinnas eller förloras af enighet och förtroende samhällsklasserna emellan. Nu behöfva de besuttna klasserna se, att folkets breda lager också älska sitt land och utan knot bereda sig att strida och försaka för det. Och nu måste de, som mest talat om sin stora kärlek till fosterlandet, inse att de i detta begrepp innesluta alla, hög som låg. Hvarje handling af själfviskhet, hvarje utslag af profithunger, hvarje bevis på öfvermod, på likgiltighet för de små och fattigas öde, hvarje skrytsamhet, hvarje humbugsmakeri uppmärksammas nu, jämföres med talet om offervillighet och fosterlandskärlek, begrundas och sjunker djupt i folkets hjärtan. Medan å andra sidan all äkta kamratlighet, alla goda exempel af offer, som verkligen kännas, så som de fattigas offer af arbetsförtjänst kännas, allt förstående för deras situation, som alltid stolt klarat sig själfva och nu plötsligt genom krigets återverkningar se sig ur stånd därtill, alla bevis på solidaritet i handling med ett ord, skola mötas af tacksamhet och uppskattning på ett alldeles särskildt sätt, undanrödja fördomar och närma svenskar ur skilda klasser till hvarandra.

Den som älskar sitt fosterland, älskar det i den högsta och lägsta af dess medborgare.

E. W.

Pröfva **Tuppens Zephyr**

och Ni köper ingen annan.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbeltyger, Dräkttyger.

Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

SAMLAD LÅGA.

Ord af *Johan Nordling.*

Josef Eriksson. Komp. d. 18/8 1914.

Maestoso.

Soloröst eller unison kör.

Piano.

mf

1. Så ä - - ro vi al - la vord - ne *ett* land, *ett* folk, *en* man. I i - san - de ö - des - stor-men vår tve-dräkts bål för-
brann. Nu sti - ger det sven-ska sin - net med sam-lad lå - ga mot skyn, en vård-kas, lyf - tad på ber - gen, som ly - ser vår syn.

2. Så sträcken ut ed - ra hän-der, I brö - der, till mur af järn! All världens skrämmande an - skri ej sprän-ger vår fri - hets värn, Så
öpp - nen vidt ed - - ra hjär - tan, I syst - rar i da - lens skygd! Vår o - fred rikt må blom-ma af mild - het och dygd.

3. Den da - gens vån - da, som kvalt oss, blef lätt att bä - - ra med ens. Bort ve - ko fruk-tan och tve-kan, bort klass och skil - jan - de

Largamente.

gräns. Vår lifs - nöd — vår för - - los - sa - re! *Ett* namn oss sam - man-band: *Sveri - ge,* vårt allt, vårt en - da, Gud skyd - de vårt land!

f pesante

Landstorm och Marin.

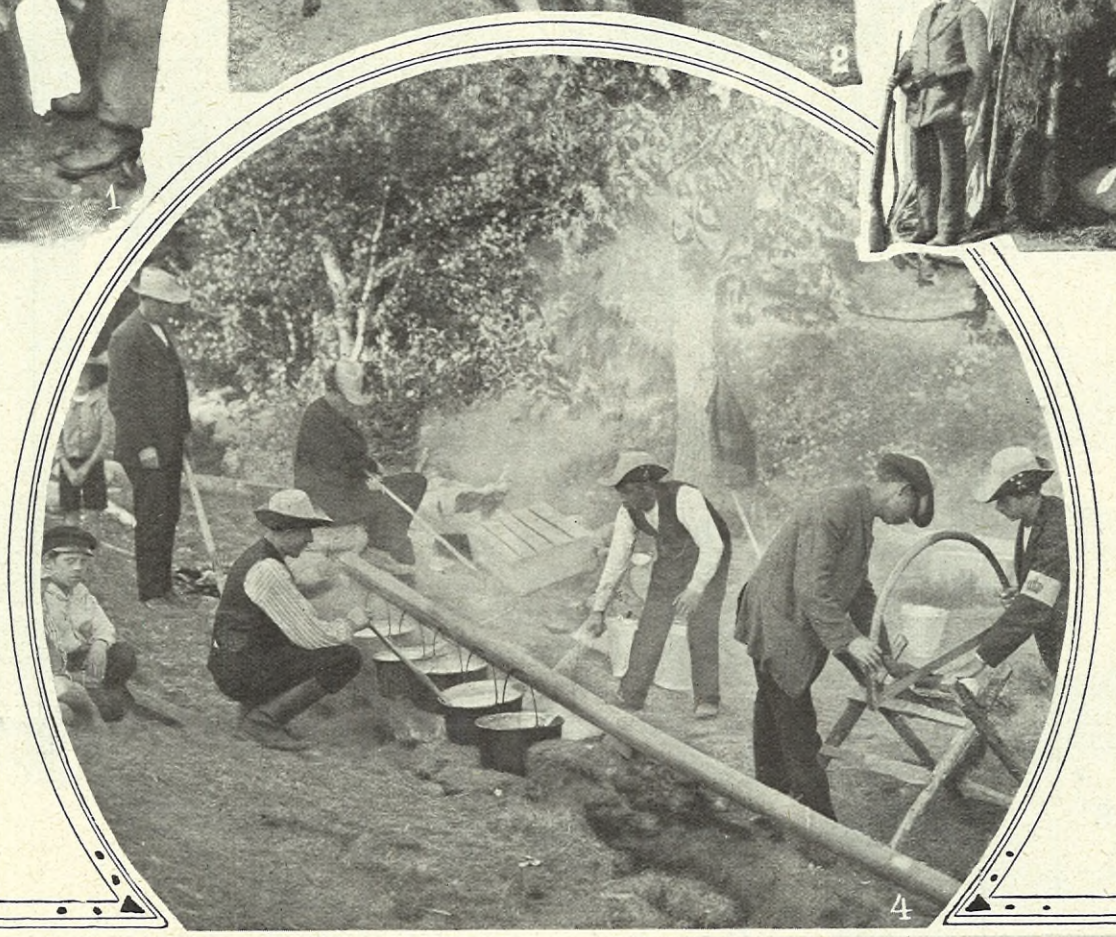

1. Ett par landstormsmäns hushållspraktiska bestyr. 2. Provisorisk vakthydda för landstormsmän i en af våra skärgårdar. 3. Riskoja uppbyggd af landstormsmän. 4. Middagen kokas. 5. Befälhafvande amiralen i Karlskrona mottager sjömanskåren därstädes. — 1 o. 4. Wickman foto. 2. Hallberg foto. 3. Sahlberg foto. 5. Amatörfoto.

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.
Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

BILDER TILL VA

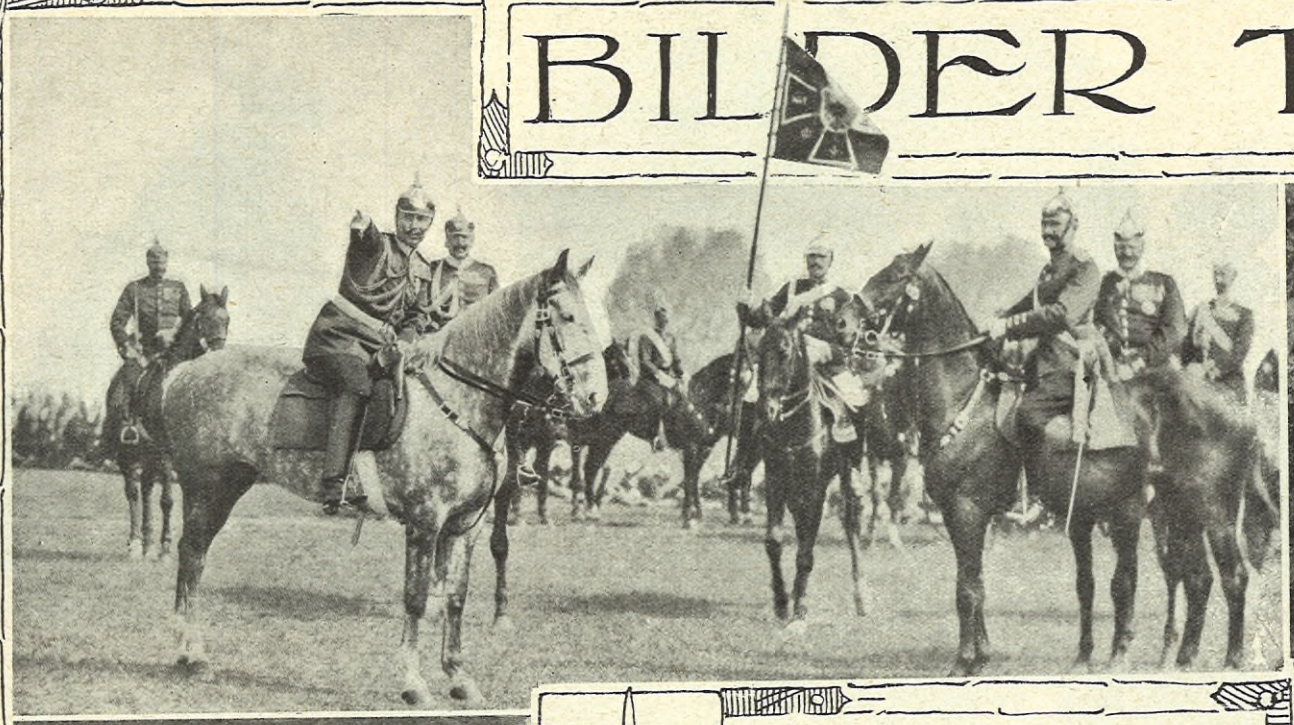

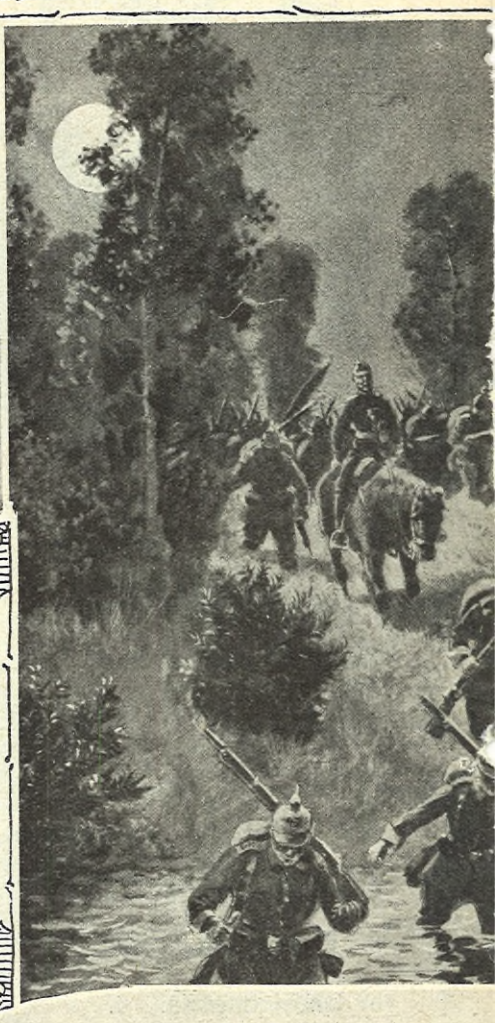

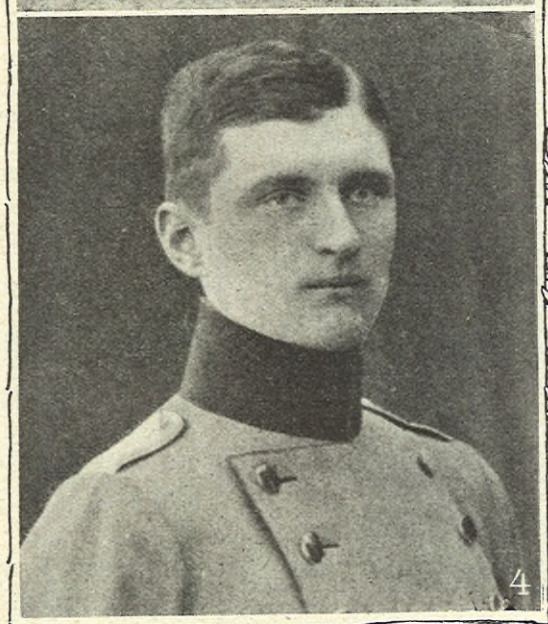

1. Kejsar Wilhelm, omgifven af sin kejserliga brigad. 2. Tyska infanteriister öfvergå en belgisk flodarm. 3. Ett tyskt fältläger utanför Liège. 4. Prins Heinrich af Bayern, som nyligen med sitt regemente angrep och tillbakaslog en afdelning franska dragoner. 5. Kvinnorna i en nordfransk stad förpläga genomtågande franska soldater med vin. 6. På färd mot Frankrike undfägnas de tyska

ÄRLDSKRIGET

soldaterna vid en järnvägsstation med förfriskningar af ortens invånare. 7. Transport af belgiska fångar. 8. Prins Friedrich Wilhelm af Lippe stupad i spetsen för sitt regemente vid stormningen af Liège. 9. Barrikad uppförd af sängar framför ett förstördt kloster i Liège. 10. En rysk skyttelinje vid rysk-tyska gränsen. 5 o. 9. M. Branger foto.

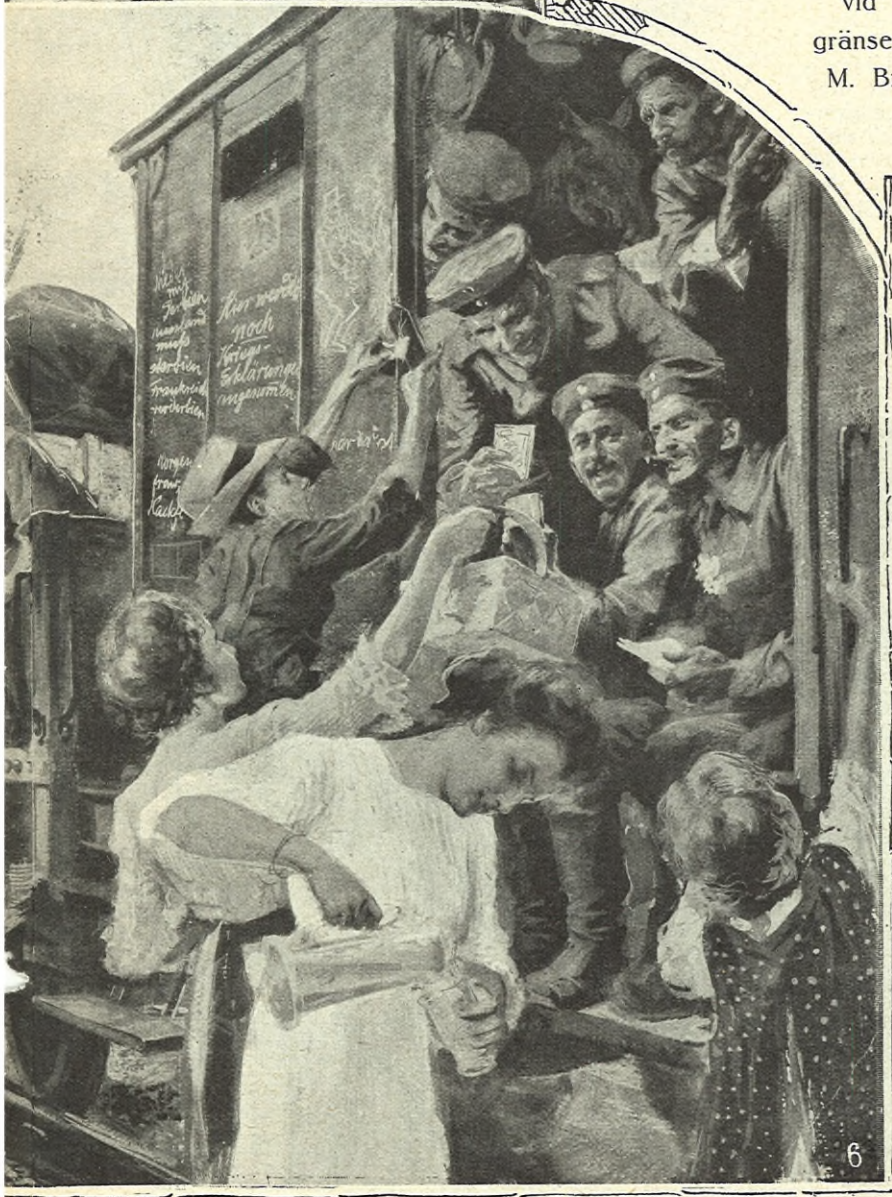

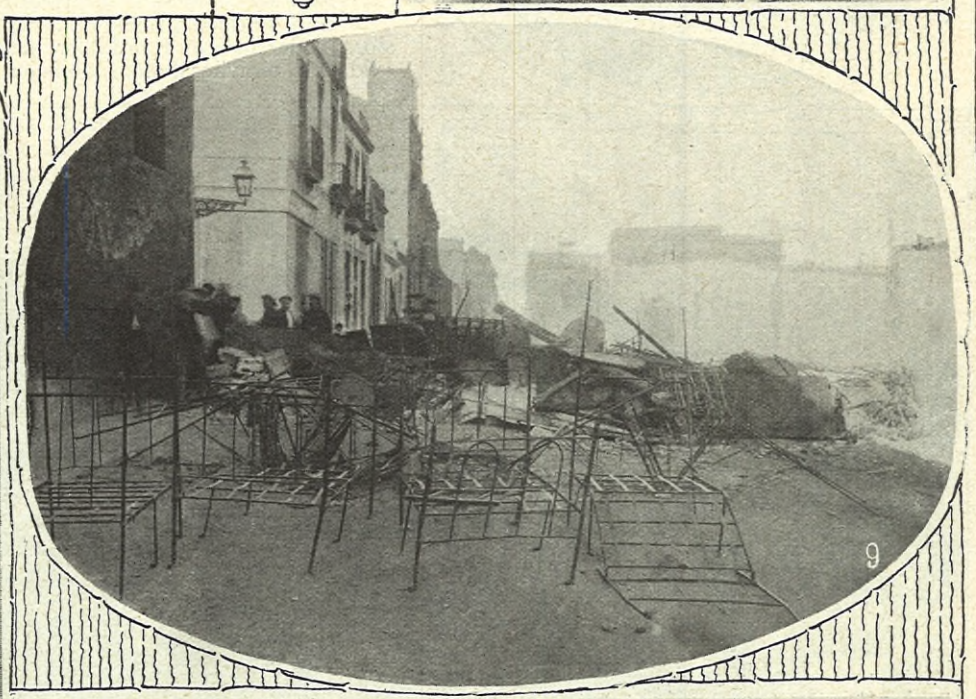

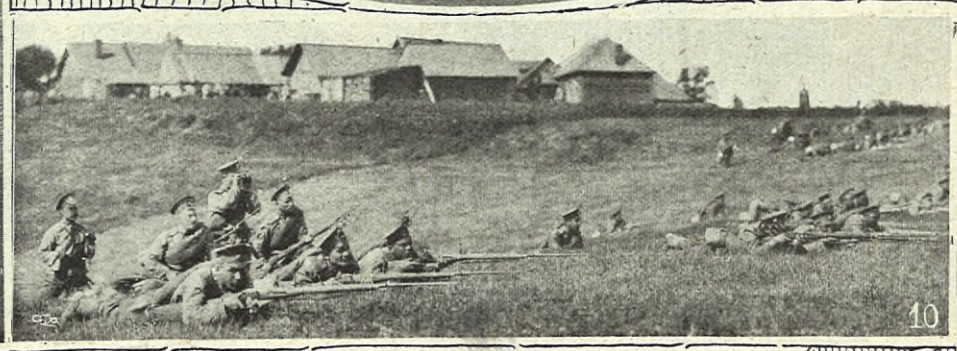

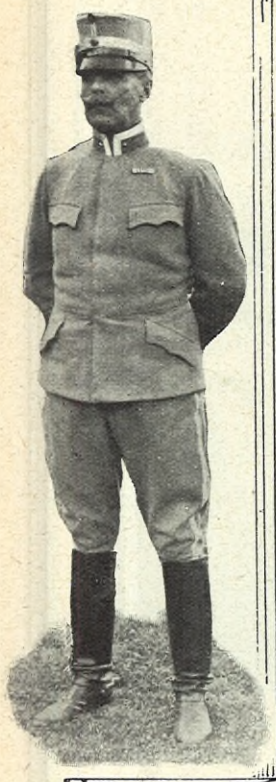

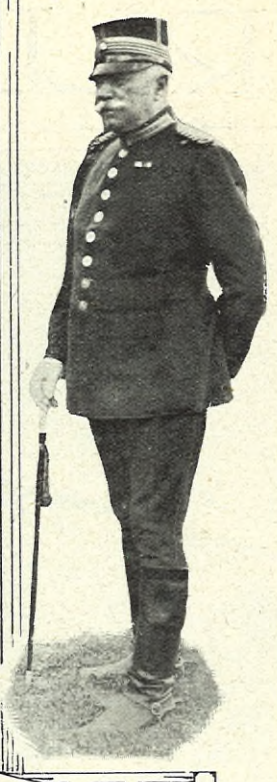

Våra käcka landstormsmän

landet rundt ha med all rätt blifvit synnerligen populära bland befolkningen på alla de orter dit de varit förlagda. Fyllda af medvetandet om sina viktiga fosterländska värf ha de hängifvet fullgjort sin militära tjänst, medan dessemellan ett gladt och otvunget kamratlif ej varit dem förmenadt, och en sådan idyll som ett kafferep, anordnadt för deras räkning af en älskvärd ortsbefolkning, kunna de också inregistrera bland sina mobiliseringsminnen från den händelsedigra sommaren 1914. Af de öfriga bilderna på denna sida se våra läsare dels hur landstormsmännen företaga gymnastiköfningar i det fria och dels, hur de båtledes transporteras till sina bevakningspunkter, medan den stora nedersta vyn framställer landstormsmän vid en järnvägsstation, väntande på tåget.

Ateljé Waagsböe foto.

Spalten om böckerna.

DET ÄR VÄL MER ÄN OVISST om den stora allmänheten just nu frågar så särdeles mycket efter böcker. Hänsynen till författarne bjuder mig likväl att med några rader genomgå de olika verk, som under sommarens lopp samlat sig på mitt bord.

Ofverst i packen lyser i svart och rödt omslaget till ett litet häfte, en prosadikt af Ove Ekelund (debut) Kriget. Den kom ut några få veckor innan det stora verkliga krigsutbrottet ägde rum och utan samband med några som helst farhågor eller aningar om en dylik händelsernas gång. Med ens fick den aktualitet... Den var en fantasi i hjältemod, blod och vanvett, och den har plötsligt sällsamt måst blekna mot bakgrunden af de likväl så karga telegram man nu dagligen bringar oss i tidningarna. Utan förtjänster är den likväl ej. Med åskådlighet och ett ganska skarpt inträngande följer denna "prosadikt" ett enskildt människoödes fasor, ett ödes bland tusenden i krig, slutligen uppgående jämte dem i en enda stämning af hopplös, förtviflad förvirring, förståndets utslocknande. En erinran, som osökt inställer sig, är den om ryssen Andrejevs till svenska, för några år sedan, öfversatta krigsfantasi Det röda skrattet. Härmed vill jag ingalunda antyda direkt påverkan. Möjligt att Ekelund aldrig läst ryssen. Det är endast alltför naturligt, om tvenne författare, sysslande med kriget, fördjupande sig i rysligheten af dess hela begrepp, obevekligt måste föras fram till samma förnimmelse af delirium, af slutligt alltupplösande vanvett. Kanske skola vi i en nära framtid få oss förelagda enkla vittnesbörd från några af dem, hvilka verkligen varit med, och varit det såsom tänkande människor, med ögon att se med, öron att höra med, och hvilkas ord skola kunna bli till en smula af en läxa för tanklösa krigschauvinister... Intill dess få vi nöja oss med kammarspekulationerna och den grad af illusion de förmå skänka, den nytta de möjligen därmed torde göra. —

Efter Ove Ekelunds arbete, som kommit att nämnas främst på grund af dess aktualitet, har jag att redovisa för den eljes intressantaste af böckerna i dag, nämligen De två nationerna af Algot Ruhe, dessutom gifvet en af dem i författarens egen produktion, som mest draga uppmärksamheten till sig.

Felfri är den visst icke; dess svagheter, den overksamma begynnelsen, liknöjdheten för form och utveckling, den ofta rent journalistiskt kåserande tonen, på hvilken romananslaget går sönder, allt detta ligger i öppen dag. Men går man, besluten att icke pedantiskt stanna därvid, i stället i minnet genom raden af Ruhes föregående böcker, från debuten, de eleganta, franskt skeptiska, litet flirtiga historietterna i Bakom fasaden; vidare till den skarpt intellektuella barvärldsskildringen i Svaga herrar eller den spekulativa, reflekterade Tredje Adam, påminner sig den brutala tendensboken Den förbjudna frukten, återfinner debutens glatta handlag jämte en smula lust för mystifikation i senare noveller; glider öfver det utmärkta uppslaget, men förvånande oviga utförandet i Den höga familjen — så har man under denna vandring (ett par, tre böcker till att nämna) väl inledt bekantskap med en flitig sökare och försökare, men inför de växlande maskerna dock stannat spörjande: Hvar är Ruhe själf? Och man skall finna, att han ingenstans förut, såsom nu i De två nationerna — tillåt mig uttrycket — talat ur skägget.

De två nationerna är en art uppgörelse mellan författaren, dold under hjältens person, och en fas af hans utveckling och tillvaro. Han, jag åsyftar nu hjälten, har en gång, utpräglad idealist och ärlig arbetare, gått in i den sociala verksamhetens armé. Han har kämpat i leden såsom kunskapsspridare, har polemiserat mot gamla vidskepelser och predikat ett nyktert förnuft. Kanske har han emellertid utgått ifrån, att allting skulle förändras och bli ganska godt i ett slag; kanske har han också i grunden fåvitskt önskat mäta vidden af sin gärning i förhållande till sin redliga vilja; alltnog, han återvänder besviken, och hans besvikenhet kulminerar i den chock han erfar, när kvinnan af arbetsklass, hvilken han, herremannen, till sig utvalt, i en gifven konflikt plötsligt reagerar, spyr ut sitt aldrig tamda innersta rashat och visar, oväntadt för honom, att hon alltjämt är en främling.

Mot det sista kan man invända, att hjälten icke synes ha gått synnerligen psykologiskt habilt till väga gentemot sin utkorade. Af hans innerst afståndstagande sätt mot henne, sådant det i berättelsen framträder, kan äfven hon, ömtåligt och omedvetet, ha anat främlingskap. Inför kärlekens begärda förtrolighet äro kanske kvinnor hvarandra icke så inbördes olika! Det förefaller, som om slutsatserna dragits litet tvärt, och af större intresse blir hjältens oaflåtliga sökande efter en fast punkt, där han sannerligen kunde enas med dem, han räknar som bröder och ärligt önskar hjälpa framåt. Under denna färd, genom dess växlande scenerier, dess rad af skisserade porträtt och ofta roande och spirituellt återgifna samtal, är det vi fängslas af författarens sällskap. Han ger oss — efter sin fason — omedelbara inblickar i den värld han valt att dväljas i, samt egna kritiska synpunkter, hvilka han för öfrigt ej gör något försök att tvinga på oss. Han har upplefvat, och han lättar sitt hjärta, det är allt. Någon bestämd slutsats för han oss visserligen aldrig till — skola vi få den i nästa bok? — men han har riktat vår uppmärksamhet och vår bokhylla med ett beaktansvärdt tidsdokument och ett uppriktigt diskussionsinlägg. —

Af arbetarhand ha vi tvenne böcker, hvilka förtjäna att vi lägga märke till dem. Det är Vid Eli vågor af G. Hedenvind-Eriksson och Kolarhistorier af Dan Andersson. Isynnerhet den senare har synts mig sympatisk. Utan stil äro de ingalunda. En viss genomsnittlig litterär prosa står tydligen numera äfven de djupa lagren till buds. Men hos Hedenvind-Eriksson kan man stötas af en därförutom framträdande litterär pretention, en afsiktlig kvasiimpressionism, kanske afskuggningen af diverse läsning, bl. a. då, ville jag gissa, af Gorki och af den outslitlige Pelle Molin. Om ett eventuellt fortsatt författarskap har jag därför svårt att försöka profetera, men jag vägrar ej att hoppas det bästa! Stoff ur egen fatabur finnes det ingen brist på, jag menar erfarenheter och minnen. Hos Dan Andersson röjer sig däremot en fullt naturlig, flärdlös, om också föga betydande berättarförmåga och ett personligt humör fördelaktigt. — Till arbetarförfattarne får man väl icke mer räkna Elf Norrbo. Han är numera yrkesman och ganska betydligt drifven i den genre han valt sig, eller haft att välja. Han har skrifvit en ansenlig hop små historier under årens lopp och nu senast, nästan på en gång, utgifvit tvenne samlingar: Folk af Spadebo, Yxenhult och Släggarp, samt Från Svartboklint och Bolleberg. Litet tunga titlar!.... Den ena af volymerna kostar 2:75, den andra 1 krona. Det är visserligen olika förläggare till dem, men man frågar sig dock, om någon rangordning berättelsernas kvalitet emellan varit bestämmande för denna anordning. Ganska onödig synes den i så fall. Elf Norrbo har sina oförytterliga egenskaper fastslagna: det lediga framställningssättet, det sundt godhjärtade partitagandet, ett vaket sinne för "motiv ur lifvet", som det klassiskt heter. Han begränsar sig själf och går ej utom sin sfär; har inga anspråk på att figurera i någon poetisk tranedans och kommer följaktligen aldrig att behöfva afspisas som sparf. Hans senare och senaste böcker äro de tidigare ganska lika, och sannolikt är väl, att han äfven framgent kommer att producera flitigt, redbart och till tacksamt mottagen läsning för all den vida landsbygdens småfolk. —

Hugo Öberg har försökt sig i detektivromanen: Advokaten från Stockholm, men föga lyckats. Visserligen har det rafflande tillgodosetts, men är detta af mindre betydelse äfven för en detektivroman än fyndighet och kombinationsförmåga. Allt-

Hvad jag begär.

ALDRIG BEGÄRDE JAG BLOMSTREN
bara
i lifvets sällsamma örtagård.
Där taggar växt fram skola taggarna
vara,
där stenen är, där är stigen hård.
Den vägen vi vandra är ond och god
med rosor och törnen vid lifvets flod.

Icke begärde jag blott att få dricka,
det bästa vinet vid lifvets fest.
I sorgens brunn är min lott att blicka,
så sant jag är lifvets flyktiga gäst.
Den brunnen speglar dock himlen blå,
och stjärnor i sorgens mörker stå.

Icke begärde jag ärans glitter
och segersånger och glorians glans,
ty närmast konungen narren sitter
och kronan är tung som en törnekrans.
Kring Cæsar falskheten sminkad går
och afunden tassar i kejsarens spår.

Icke begärde jag smekande händer
och milda ögon och kärligt tal,
ej lugnet och friden vid härdens bränder,
ej spel och sånger i egen sal.
Ej gods eller guld eller gunst jag begär,
omickeminegenmanjagär.

Frihet begär jag att stanna i striden
med hufvudet högt som det höfves en
man,
och frihet att sjunga min sång under
friden
så ärligt och gladt som en friboren
kan —
— Ty lyckan är lögn, om ej fri du är,
om järn eller gyllene bojor du bär! —

CARL HASSELGREN.

för våldsamma effekter bli motbjudande och förråa en genre, som har sitt största berättigande i att skänka blott förströelse. Denna erinran är här på sin plats och kan rättvist upprepas angående Det nattliga äfventyret af S. A. Duse, en eljes mycket fyndigt hopkommen historia, men som fördärfvas af det smaklösa slutet. — I Mexiko—Amerika, resebref af Henry von Kræmer, är det i stället omslaget, som är smaklöst. Går man detta förbi, finner man innehållet vara helt underhållande, lefvande framställda erinringar från några reseår. En viss flyktighet gör sig ju kännbar och man kan finna det vara skada, att förf. ej fått lust offra litet åt genomarbetning eller fixerande af några som helst hufvudpunkter. Men boken presenterar sig också utan alla pretentioner. —

Två debutanter från Finland. Den ena, Sigrid Backman, har med sin lilla bok Vindspel, redan förut noterad i Iduns Finlandsnummer, nu hittat vägen till en Stockholmsförläggare. Boken vann strax berömmelse i sitt fädernesland, och jag frestas tro, att detta i viss mån berott på den finländska svenska litteraturens relativa fattigdom på författarinnor! Man ville nu hoppas på denna den yngsta. Hennes lilla bok visar emellertid endast ett blygsamt gry. Den förefaller påverkad af grefvinnan de Noailles' för några år sedan här mycket lästa preciösa, litterärt poetiska små prosaböcker. Utan värde voro de ej, de passade tidens estetiska böjelser, och tjusade bl. a. Levertin. Men redan nu, efter blott ett tiotal år, förefaller deras charm tunn och efemär. Den finländska efterföljerskans chanser tror jag komma att stiga i den mån hon kan frigöra sin egen naturliga friskhet. Det finnes att taga af; däraf märkas redan i den lilla välskrifna, lättlästa, för lätt glömda Vindspel spår. — Den andra finländska debutanten är Erik Grotenfelt, en talang, om också ännu ingen flygfärdig poet — och härmed äro vi inne bland skalderna!

Observera då Karin Ek: Den kostbara hvilan. Väl är sant, att de på senare år mångtaliga nya diktarframträdena, ofta välvilligt applåderade af kritiken, slutligen stämt publiken skeptisk eller åtminstone blaserat den. Jag finner det också oriktigt att här utbreda mig i starkare loford. Vi ha redan före Karin Ek så märkvärdigt godt om bra vers. Men bland all den bra versen har Karin Eks likväl också rättvisligen lof till en bra plats. Där finns af ensammänniskans fördjupande i lidelse och grubbel och där finnas strofer för hvilka man gripen gör sitt lilla blyertsstreck i kanten. — Vi kunna därefter nämna Brinnande skepp af Karl Joh. Rådström, med några rätt vackra, ungdomligt melankoliska rader här och hvar; samt William Cronholm: Sånger vid hafvet, hvilka tyvärr stå i förhållande till Poesiens musa som s. k. söndagssegling till den ädla idrotten. Men äfven söndagsseglaren kan harmlöst njuta sin värld och gör ingen förnär. Låt honom då segla!

Erik W. Sparre, sist och slutligen, är väl inte så litet söndagsseglare, eller åtminstone söndagsjägare, han heller i sina Från björkhagar och saltsjöstränder, jakt- och fiskehistorier. Och det finnes inför denna hans förstling lika litet skäl att vara honom hans nöje missunnsam. Han har godt lynne, skrifver som folk gör mest, och jag antecknar honom här, därför att hans bok möjligen torde kunna roa en eller annan, som gäspande lagt ifrån sig Jägarförbundets Tidskrift.

MARIKA STJERNSTEDT.

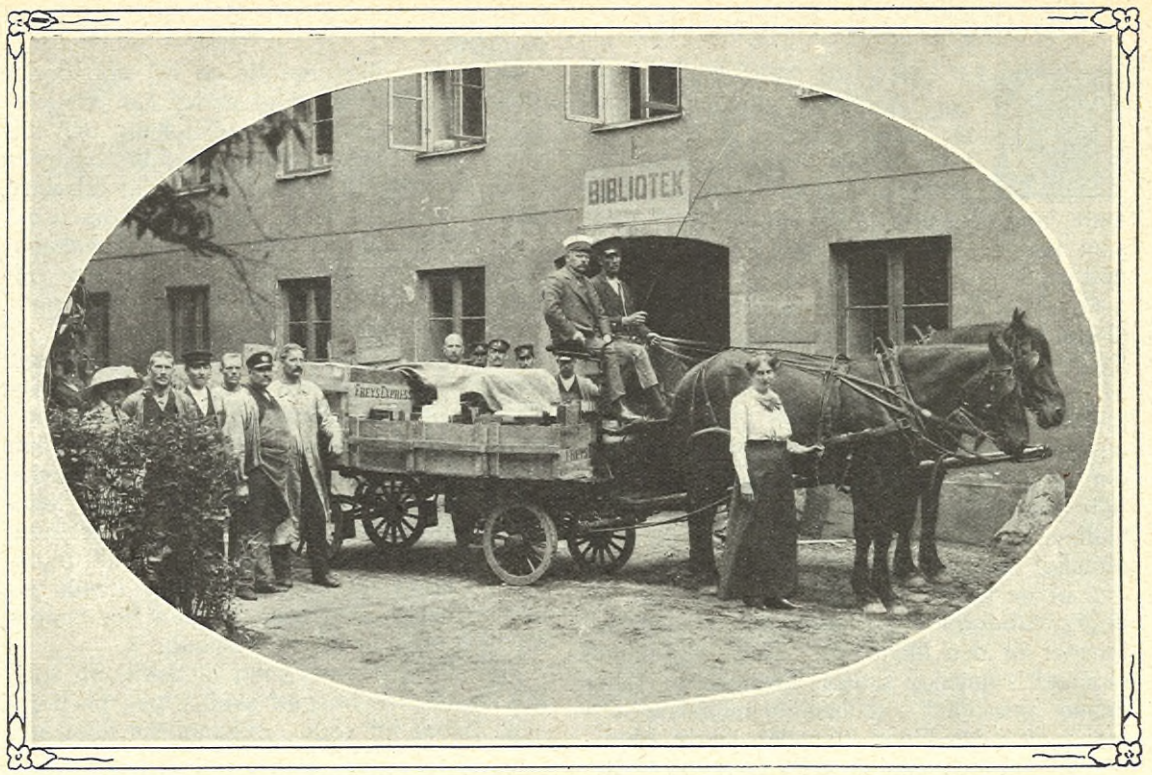

Ett bibliotek, som flyttat.

DEN 1 SEPTEMBER OPPNADE K. Vetenskapsakademiens bibliotek ånyo sina portar för allmänheten efter att hafva varit stängdt under två och en half månader. Akademiens bibliotek har nämligen under sommaren flyttat från den gamla, ärevördiga byggnaden vid Drottninggatan ut till Frescati, där K. Vetenskapsakademien nu fått sitt nya hem.

Hylla efter hylla hafva de gamla nötta skinn- och pergamentsbanden plockats ned, dammats af och i lårar forslats ut till den nya biblioteksbyggnaden för att där ställas upp i stora, luftiga bokmagasin. Det ena boklasset efter det andra har under sommarens lopp kört ut genom Roslagstull och många dyrbara gamla böcker och värdefulla handskrifter ha legat dolda under presenningarna å de lastvagnar, som dag efter dag gått Roslagsgatan fram och ut genom tullen.

Biblioteket är nu till största delen utflyttadt och med ifver arbetas det på, att så snart som möjligt få allt ordnadt och klart. Akademiens boksamling, som i naturvetenskapligt hänseende är den värdefullaste och rikaste i Norden, omfattar öfver 100,000 band och cirka 70,000 småskrifter. Några exakta statistiska uppgifter öfver antalet böcker föreligga ej nu, men vid en inventering af biblioteket, som kommer att företagas i samband med flyttningen, skall det visa sig, att boksamlingen vuxit oerhördt under de senaste åren och alltjämt är stadd i tillväxt.

Handskriftsamlingen är synnerligen värdefull och omfattar bland annat stora mängder originalbref af Linné och Berzelius samt den stora och dyrbara samlingen af Swedenborgsmanuskript, hvilka Swedenborgs arfvingar vid den store siarens död 1772 skänkte Akademien. Bilden här ofvan är tagen just i det ögonblick, då handskriftsamlingen är på väg att lämna det gamla biblioteket för att forslas ut till det nya hemmet vid Frescati. Främst på lasset synas de dyrbara Swedenborgs-manuskripten, uppställda i sina lådor.

Den nya biblioteksbyggnaden, som har ett sällsynt vackert läge, omfattar tvenne stora läsrum, expeditions- och arbetsrum m. m. Bokmagasinet utgöres af ej mindre än 8 våningar, förenade med hvarandra genom hiss. Allt är stort, rymligt och luftigt. Någon mer idealisk biblioteksbyggnad, såväl hvad läge som inredning beträffar, kan man för närvarande knappast tänka sig, och det är att hoppas, att kommunikationerna ut till Frescati så småningom ordnas på ett mer tillfredsställande sätt, så att en större allmänhet kan få komma i åtnjutande af bokskatterna härute.

GRETA EKELÖF.

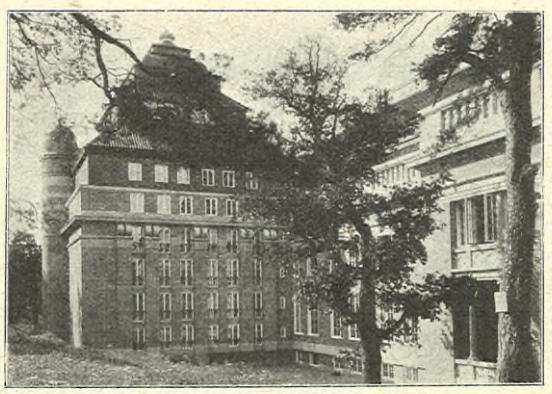

Den nya biblioteksbyggnaden. — Läsesalen.

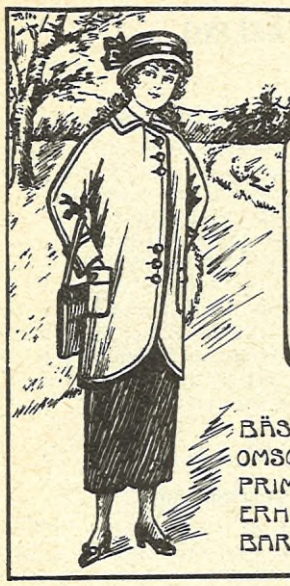

Wettergrens BARN-KONFEKTION

BÄSTA SNITT·
OMSORGSFULLASTE ARBETE·
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET·

Ofvanstående fabrikat

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos *Stockholms Barnekipering, Drottninggatan 66.*

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

I ***Iduns Hjälpreda för Hemmet*** läses under rubrik "Om hudens vård":

"— — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses borax-benzoë såsom det bästa. — — — Mot finnig och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —".

Gahns Borax Benzoë tvål

har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

Ni behöver ej spara

på kaffe. Ty om Ni blandar det med hälften Kathreiner-Kaffe får Ni en billig och synnerligen välsmakande dryck och skonar samtidigt Eder hälsa.

Kathreiner är ingenting nytt. **Det är känt och omtyckt sedan 25 år tillbaka, har erövrat sin plats och drickes i hela världen av millioner människor.**

Finnes överallt i paket om 45, 25 och 10 öre.

Kvaliteten fäller utslaget

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FOR VECKAN 6—12 SEPT. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rosthammel med grönsakspastejer; äppelkaka med mördeg och enkel vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt; stekt strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetariska kåldolmar; brödsoppa med frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk morotpuré; kokt sik med gräslökssås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgröt med mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingon; blåbärssoppa.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding (rester från onsdag); kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; ägg; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Stufvad, färsk sill med potatis; mannagrynsvälling.

RECEPT:

Äppelkaka med mördeg (f. 6 pers.).

Mördeg: 2 hg. smör, 65 gr. socker, 1 ägg, 10 sötmandlar, 5 bittermandlar, 150 gr. mjöl.

Äppelkompott: 2 hg. socker, 3 dcl. vatten, 1¼ lit. goda, syrliga äpplen, 1 msk. ättika.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smöret tvättas och röres med sockret till skum, därefter tillsättas ägget, de skållade och malda mandlarna och sist mjölet, som bör vara siktadt. Degen arbetas, tills den blir jämn, hvarefter den får stå på kallt ställe omkr. 2 tim.

Till äppelkompotten kokas vattnet och sockret till en klar lag som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas tunnt, skäras i 4—6 delar, allteftersom storleken, och kärnhusen bortskäras. Äpplena läggas, allteftersom de skäras sönder, i 1½ lit. vatten, tillsatt med ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptages i sänder, få rinna af på duk, läggas i sockerlagen och få koka nätt och jämt mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. De uppläggas med hålslef på flatt fat och få kallna. — En bleckform eller stekpanna smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Två tredjedelar af degen utkaflas, och därmed beklädes formen på bottnen och upp till kanten. Äppelkompotten ilägges, degkanten vikes öfver, resten af degen kaflas ut till ett lock, hvarmed pajen täckes, och kanterna tilltryckas väl. Pajen gräddas i god ugnsvärme ¾—1 tim., eller tills degen vid prof med vispkvist är genomgräddad. Pajen uttages, får stå en kvart, uppstjälpes på fat eller skål med tårtpapper, får afsvalna, garneras med äppelgelé eller vispad grädde och serveras med vaniljsås.

I stället för kompott kan ½ lit. fast äppelmos användas.

Vegetariska kåldolmar (f. 6 pers.). 1 medelstort hvitkålshufvud, vatten, salt.

Till fyllning: 1 dcl. risgryn (1 hg.), 10 gr. smör, 6—7 dcl. mjölk, 1 stor portug. lök, 2 msk. växtsmör (40 gr.), 1 ägg, 1 dcl. grädde, 3 msk. stötta skorpor, peppar, salt, socker.

Till stekning: 3 msk. växtsmör (40 gr.), 3 dcl. växtbuljong, 2 dcl. gräddmjölk.

Beredning: Kålbladen lossas försiktigt från stocken, läggas i kokande, saltadt vatten och förvällas omkr. 5 min. De upptagas med hålslef och få rinna af på duk, hvarefter det gröfsta af hufvudnerven bortskäres.

Risgrynen sköljas, skållas i hett vatten, upphällas i durkslag och få afrinna. Smöret smältes i en kastrull, mjölken ihälles, får koka upp, grynen iläggas och få under rörning koka, tills de äro nästan mjuka, då de upphällas att kallna. Löken skalas, hackas tämligen fint, fräses väl med växtsmöret och blandas i grynen jämte de öfriga ingredienserna. Massan afsmakas och 1 msk. däraf läggas på hvarje kålblad, som därefter hoprullas och ombindes med fint segelgarn, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en stekgryta, dolmarna iläggas och brynas vackert, beströs med litet salt, peppar och socker och spädas med den kokande växtbuljongen (se Iduns kokbok n:r 272) och få sakta steka med tätt lock omkr. 2 tim. Mot slutet af stekningen spädas dolmarna med den kokande gräddmjölken. De upptagas, garnet klippes bort och dolmarna uppläggas på karott. Såsen vispas upp, afsmakas, får koka upp och hälles öfver dem. — I finare fall kan löken blandas med 4 msk. kokt, hackad svamp och dolmarna serveras med svamp- eller tomatsås.

Brödsoppa med frukt (f. 6 pers.). 125 gr. torrt rågbröd, 150 gr. torkade äpplen eller 1 lit. färska, 2 lit. vatten, 1¼ dcl. socker, 2 dcl. grädde.

Beredning: Den torkade frukten sköljes väl i ljumt vatten och lägges tillika med brödet i vattnet. Efter ett par timmar påsättes massan att koka mjuk, hvarefter den passeras. Soppan afsmakas med socker och serveras varm eller kall med vispad grädde.

Vegetarisk morotpuré (f. 6 pers.). 1 kg. morötter, 3 chalottenlökar, 5 msk. smör (1 hg.), 2 lit. vatten, 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, hvitpeppar, 2 äggulor, 2 dcl. tjock grädde.

Garnityr: 1 dcl. risgryn, 1 lit. vatten, ½ msk. salt.

Beredning: Morötterna ansas på vanligt sätt, skäras i tärningar och brynas i 2 msk. af smöret tillsammans med den skalade och i skifvor skurna löken. Vattnet spädes på och morötterna få koka, tills de äro fullkomligt mjuka, omkr. 2 tim., hvarefter de passeras. 2 msk. af smöret fräses med mjölet 2 min., purén påspädes och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, resten af det kalla smöret ilägges och purén hälles i under vispning. — Risgrynen sköljas, sättas på i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, omkr. 15 min., då de hällas upp i durkslag, spolas öfver med varmt vatten, få rinna af, läggas upp på karott och serveras till soppan.

Blodpudding (f. 6 pers.). ½ lit. blod, 4 dcl. mjölk eller svagdricka, 2—3 msk. sirap, omkr. 210 gr. sammalet rågmjöl, 3 msk. finhackad njurtalg, smör eller flottyr, 1½ msk. salt (23 gr.), ½ tsk. hvitpeppar, ½ tsk. ingefära, ½ tsk. finstött mejram, 1 finhackad rödlök, 1 msk. smör, till löken.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blodet silas, vispas väl och blandas med mjölken eller drickat och sirapen. Mjölet ivispas, njurtalgen, kryddorna och den i smöret frästa löken tillsättas, och smeten pröfvas, om den är lagom kryddad och lagom tjock genom att grädda litet däraf i en stekpanna.

En puddingform med lock smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Formen fylles till två tredjedelar med smeten, locket pålägges, och puddingen kokas i vattenbad ofvanpå spisen omkr. 2½—3 tim. Med en vispkvist pröfvas, om puddingen är genomkokt. Serveras med smält smör och lingonsylt.

HULTMANS RENA CACAO pr hg 45 öre

Intet besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Apoteket Vasens Laxérmarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

SELMA & LYDIA JANSSONS
BAGERI & KONDITORI
3 min. fr. Nybron. **4 STORGATAN 4** midt för Öst. kyrka.
Förstkl. varor! **Beställningar sändas till hemmen, ångbåtar och tåg.**
Servering af kaffe, thé, chocolad m. m.
ALLM. TEL. 1376. RIKS 3812.

Skönhet och fägring

har oftast en större makt än rikedom, säger Aristoteles.

Vid ständigt bruk gifver den väldoftande Yvytvålen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen Yvy-tvål. Säljes för 50 öre pr st. i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, Ystad.

GAS-SPISAR

UTHYRAS FÖR 75 ÖRE PER MÅNAD

GASVERKETS — UTSTÄLLNING

KUNGSGATAN 54.

STHLMSTEL. 6032 RIKSTEL. 2893

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.
SINGER & Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

A. C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG

Btabl. 1866.

Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant Dir G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Den berömda "Huanaco"-Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & C:o H. A.-B.

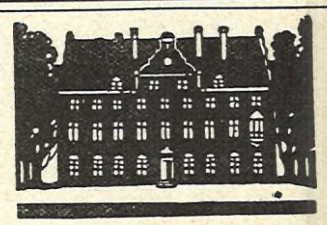

DJURSHOLM
Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
Samskola med dimmissionsrätt.
Kommunalskatt c:a hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Crême de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber à 30 öre hos *Herrar Speceri-, Färg-* och *Parfymhandlande* m. fl. samt å *Apoteken.*

Ni kan spara

vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället

"MAIZENA"

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock **lika närande med samma utsökta välsmak.**

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknadt namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon
Vantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Kalops (f. 6 pers.). 1¼ kg. benfritt oxkött (lår, ref eller märgpipa), 1 msk. salt (15 gr.), ½ tsk. hvitpeppar, 3 msk. mjöl (30 gr.), 3—4 rödlökar, 6 msk. smör (60 gr.), 8 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 6 dcl. kokande vatten, ½ msk. soja.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, tills det är mört, torkas med en duk urvriden i hett vatten och skäres tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 1½ cm. tjocka skifvor, hvilka bultas lätt på båda sidor och vändas i en blandning af kryddorna och mjölet. Löken skalas, hackas groft och brynes i smöret i en järnkastruil, köttskifvorna läggas i tillika med pepparkornen och lagerbladen, och vattnet, blandadt med sojan spädes på. Kastrullen sättes öfver frisk eld, så att vätskan hastigt kokar upp, köttet får därefter sakta koka med tätt lock, tills det är mört, eller omkr. 2½—3 tim. Kalopsen läggas upp på varm karott, det mesta fettet skummas af såsen, som spädes, om så behöfves, och hälles öfver köttet. Serveras med kokt potatis.

Stufvad färsk sill (f. 6 pers.). 6—8 små, färska sillar, 1 msk. salt, 3 msk. växtmargarin (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 2 msk. finhackad persilja, 2 dcl. varmt vatten.

Beredning: Sillarna rensas, den mörka hinnan skrapas bort, hvarefter sillen sköljes ytterst väl och får ligga i skummad mjölk omkr. ½ tim. Den inklappas därefter väl i en fiskhandduk, ingnides med saltet och lägges hvarftals i en med smör bestruken kastrull, mellan hvarje hvarf strös mjölet och persiljan. Resten af smöret lägges i flockar mellan hvarfven. Sist tillsättes det varma vattnet och fisken får sakta koka med tätt slutet lock omkr. 15 min. Sillen upplägges på karott, såsen vispas upp, afsmakas och hälles öfver. Serveras med nykokt potatis.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 191. När sökas Fredrika Bremerförbundets stipendier? Hvilka ha utsikter att erhålla dyl.? Hvilka handl. böra åtfölja ansökan?
Studentska.

N:r 192. Har en liten planta af Erythrina crista galli. Hvad behöfver den för att trifvas? Kan Eucharis amasonica trifvas och blomma i boningsrum? Hur skall jag få en Passiflora att blomma, är treårig, uppvuxen af frö; växer kraftigt, får rikligt sol. Hur dyr kan en Phyllocactus Cooperi vara, ett blommande exemplar?
Bybarn.

N:r 193. Jag har en dotter i tonåren, som plågas af en mängd finnar i ansiktet; i början hoppades vi att det skulle gå om af sig själf. Men det har nu varat 3—4 år; visar inga tendenser till bättring. Nu ha vi efter läkares inrådan användt både yttre och invärtes medel, men förgäfves. Flickan är för öfrigt alldeles frisk, men detta förbittrar lifvet på många sätt för henne, ej minst emedan andra unga flickor stundom dra sig för henne under förskräckta frågor, om det smittar.
Tacksam moder.

N:r 194. Hvar kan undertecknad få köpa eller beställa en väfstol till gobelin och till hvad pris? — Kanske jag också kan få upplysning om hvar och hur jag lämpligast kan få sälja väfnader?
Prenumerant.

N:r 195. Hur skall man bäst få 525 kr. pr år att räcka? Har haft godt hem, men är nu tyvärr genom dödsfall ensam och ofta klen.
Mångårig prenumerant.

N:r 196. Jag har god allmänbildning, ett lefvande intresse för sociala spörsmål, vistas i England där jag delvis försörjer mig med husligt arbete, dels studerar språk och kultur. Min tanke är att bli journalist. Kan någon med facket förtrogen ge mig några goda råd som kunna följas utan mycken kostnad för att jag skall kunna vinna en journalistbefattning?
Sökande Blåvinge.

N:r 197. I gamla recept har jag läst om följ. matt, t. ex. 50 ort smör, 15 tum grädde, sedan står nog 2 skålp. mjöl. Huru mycket är ort och tum frågar
Nanny Fredrika.

N:r 198. Skulle gärna vilja gå igenom en kurs i sjukvård och förbandslära. Hvart skall jag vända mig för att få upplysning darom? Gifves f. n. i Stockholm någon sådan kurs? I så fall hvar och huru lång?
Nyttig.

N:r 199. Kan någon gifva mig ett recept på s. k. Trikolorpudding?
Stella.

N:r 200. Vore mycket tacksam att få veta latinska namnen på några af gamla världens lökar och blommor för krukor och trädgård. Har förgäfves försökt få köpa s. k. morgon- och aftonstjärnan, påskliljan, benediktinerkryddan och andra växter från farmors och mormors tid. Känner någon till någon affär i Holland t. ex., där dessa och andra gamla växter finnas att köpa?
Stella.

N:r 201. Skulle någon vilja ge upplysning om hvilken skrifmaskin (märke och pris) vore lämpligast köpa för en kvinnlig skribent med begränsade inkomster? — Skall användas för litterär verksamhet och någon affärskorrespondens. Således en billig och bra maskin. — Kan maskinskrifning läras utan undervisning och endast pr »bruksanvisning»?
Idunprenumerant sedan 10 år.

N:r 202. Vore tacksam, om någon af Iduns ärade läsarinnor ville upplysa mig om nedanstående. Är nyss hemflyttad från Afrika, hvadan jag har litet reda på seder och bruk här hemma. Hvar placera värden och värdinnan vid en middagsbjudning? Taga gästerna i hand och tacka efter middagen? Skålar värdinnan med gäst ensam? Skålar gäst med värdinnan ensam? Hur firas en julhelg? Hvad mat? Hvar få köpa en äkta svensk salongs(-hvardagsrums-)möbel? Lämpar sig en ottoman i ett sofrum till hviloplats på dagen? Hvar lämpar sig en munkmöbel?
18-årig afrikansk fru.

N:r 203. Finnas Balzac: »La peau de Chagrin» och R. L. Stevenson: »D:r Jekyll and mr Hyde» öfversatta till svenska?
A. J.

N:r 204. Finnes någon utförlig biografi öfver Oscar Wilde?
Ax. J—n.

N:r 205. Bland inträdesprofven vid Kungl. Musik. Akademien förekommer äfven skriftligt prof i allmän musiklära. Vore tacksam, om jag kunde få veta ungefär hvari dessa prof bestå. Är det notskrifning, komposition e. d.
D. B.

N:r 206. Vore tacksam, för uppgift om hvarifrån man får beskrifning och mönster på Gästriklands näfversöm och de s. k. kläppfransarna.
Prenumerant.

N:r 207. Undertecknad har drabbats af den olyckan att tänderna, ehuru för öfrigt friska, en efter annan utan föregående värk lossna och falla bort. Vid förfrågan hos min tandläkare har jag fått den upplysning, att intet är att göra åt saken. Nu har jag hört att det lär finnas tandläkare, som, oaktadt tandroten är borta, på något sätt »stifta» fast tanden. Då det ju är särdeles tråkigt att i unga år hafva lösa tänder på gom, vore jag mycket tacksam, om jag genom någon af Iduns läsare kunde få adress på någon af dessa tandläkare.
Missmodig.

N:r 208. Vore mycket tacksam att få några beskrifningar på goda, enkelt tillagade karameller, samt på några smådröd och kakor, där ingredienserna kunna mätas med kopp eller glas eller sked.
E. M—f.

N:r 209. Hur kokas sådan marmelad som skall vara Agar-agar uti? Hur skall man upplösa Agar-agar och när skall man blanda det i fruktmoset?
Nelly.

N:r 210. Vore tacksam om någon kunde upplysa om hvar det finnes någon anstalt eller hem (ej privat och ej fattighus), där en gammal ankefru kunde få skötsel till döddagar mot ej allt för dyr ersättning. Tacksam för svar till
E.

N:r 211. Hvad erfordras för organistexamen? Spelar piano något öfver medelmåttan, men ej alls spelat orgel. Hur lång lärotid anses vara vanligt och hvad nytta och möjlig förtjänst kan en ung flicka hafva af organistexamen?
Mona.

MED HÄNDERNA I KORS.

För Idun af Karla Rönne.

(Forts.)

»Men det blir rent för långt att gå,» invände sonhustrun. »Far får inte anstränga sig så i värmen.»

»Ah, det har ingen fara!» menade Lars buttert. »Det är ju bara half-annan mil och kanske jag träffar på någon jag kan få åka med ett stycke.»

»Hade vi inte haft så brådt med hästarna, skulle jag skjutsat far. — Men kan far inte vänta till söndag?»

»Nej, jag går hellre i dag. Så kunna ju du och Anna komma och hämta mig, när ni tycka på — om en veckas tid eller så.»

Och glad och lycklig vandrade Lars Jeppsson om en stund vägen fram mot Hammarlunda, där hans ena dotter var gift med »prästbonden».

»Där kanske man kan behöfva min hjälp,» tänkte han. »Nog orkar jag både lassa och sticka opp, fast jag går på de sjuttio.»

Ute på Jöns Måns' klöfverfält stod hans gamle svärfar och langade väldiga hömassor på sin **tjuga** upp till drängen på lasset, skrattande helt belåtet.

»Haha, jag tror du inte hinner reda dig, Petter! — Se opp där!» Och han kastade ett helt fång rakt öfver karlen där uppe, hvilken för ett ögonblick nästan begrofs under det doftande höet. »Nu har du fått en sjuttioåring att ta's med!»

»Bravo, far!» ropade Jöns Månsson skrattande, där han kom med raska steg uppifrån stället. »Far reder sig som en hel karl! Man skulle knappt tro, att far har mer än fyrtio år på nacken! — Men nu tack för hjälpen här. Vill far ha mer arbete, så lös af Elin uppe på rännet, det är tid för henne att mjölka kalfkorna!»

»Gärna det,» småmyste Lars Jeppsson. Och kort därefter arbetade han lika flinkt och belåtet uppe på gården, som nyss ute på fältet.

»Nej, men se, Sven — är det inte far, som står där på rännet och tar emot,» ropade Anna från Kulltorp och tittade förvånad och smått förtretad på gubben Lars, hvilken strålande som en sol hälsade med hötjugan mot son och svärdotter, som kommit till Hammarlunda för att hämta honom.

»Tänk att Kerstin inte skäms, utan låter far på det viset gå på. Det är ju precis, som om han skulle göra skäl för födan.»

Och det var henne rent omöjligt låta bli att ge svägerskan en »gliring» härom, så snart hon kommit ur vagnen och in i stugan.

»Han vill så själf,» förklarade Kerstin lugnt. »Det var därför han kom hit. Han sade, att han kunde inte berga sig hos er, där han inte får röra vid ett skapande grand utan bara skall sitta i stass i sin gungstol. — Far har bedt oss få stanna här hela hösten och hjälpa till, för skall han sitta på Kulltorp med armarna i kors, dör han af bara ledsnad.»

Man och hustru stirrade på henne mållösa af häpnad. Men så gick plötsligt ett ljus upp för dem. De förstodo allt. Anna började resonera mera vänligt med svägerskan, men Sven gjorde helt om och gick genast ut igen.

Han skyndade nedåt stallet. Hans gamle far hade lämnat tjugan ifrån sig, när sonen kom åkande och mötte nu denne vid la'gårdshörnet.

»Seså, Sven, nu kunna vi hälsa rejält. Fasligt välsignadt höväder i år! Jöns får höet in lika fint som du. — Men jag tror det mulnar till» — han tittade fundersamt mot himlen — »det ser ut att dra' ihop till regn, så det blir nog i grefvens tid det kommer under tak.»

»Och far arbetar och gnor på, ser jag!» Sven kunde inte få fram mera.

»Jaha, ser du Sven» — fadern harsklade sig och hade liksom svårt att tala ut— »det är en så'n välsignad sak med litet arbete. En så'n som jag, som slitit och arbetat hela sitt lif, kan inte låta bli att ta' ett tag då och då. — Det blir ju bara liksom på lek — tillade han ursäktande.

Unge Jeppsson såg sin far afbedjande in i ögonen.

»Förlåt mig, far, jag har tagit stort fel, men jag menade väl med far. Jag trodde far skulle må bäst af att hvila sig och göra ingenting. Men nu ser jag, hur dum jag var. Far behöfver visst inte gå till Hammarlunda för att få arbete; det finns nog att sköta hemma i Kulltorp också, om far vill följa med oss. Jag behöfver hjälp att hösthacka betorna, köra i potatisen, sätta upp rågen snart och mycket annat, hvad far själf tycker på.»

»Jag vet nog, att du menade väl, Sven,» svarade fadern, och hans rynkiga ansikte strålade af belåtenhet, »du gjorde som du trodde var bra. Men ser du, det passar inte mig att sitta med händerna i kors och göra ingenting, nej, vet du, det var rakt omöjligt att stå ut med i längden!»

Slut.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 36 GISSA DEN SOM KAN.

Hvad är det för ett bref, som ej har någon adress och som aldrig skickas på posten? Det faller aldrig någon in att läsa det brefvet, och likväl kan dess innehåll vålla smärta och man saknar det om man inte har det.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 19 sept. 1914. Å kuvertet som skall vara försedt med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke, — finska deltagare få använda det finska märket — bör angifvas pristäfling n:r 36.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas erhålla följande pris: 1:sta pris: böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pirs: böcker till ett belopp af 5 kronor. Dock torde vid beställningar iakttagas att inga 25-öresböcker lämnas som pris.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 33.

Ofördröjligen och i ett sammanhang.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Fr. Tekla Johansson, Stockholm. Andra priset: Fru Ingeborg Anderson, Karlstad.

IDUNS TIDSFÖRDRIF.

FÖRLOFNINGSKORTET.

Kurt B. Parson
och
Klara Tädén

Om bokstäfverna i hvart och ett namn omkastas får man veta hvilka yrken de båda kontrahenterna ha.
K. W.

FEM STÄDER OCH EN TILL.

Stad i Holland.
Stad i Italien.
Stad i Schweiz.
Stad i Sverige.
Stad i Norge.

De sista bokstäfverna i de fem städernas namn bilda namnet på en stad i Sverige.

OLIKA SLUTBOKSTÄFVER.

Slutar jag på a, är jag något, man ofta kan vara utsatt för på resor; med m är jag något man kan komma till på resor i Amerika och Australien, och med t är jag något, som på resor ofta drifves upp till det högsta möjliga.

DOLDA GEOGRAFISKA NAMN.

Du lilla skalk, reta inte din syster.
En smal tall skjuter upp öfver de andra träden.
Pojken har nog att göra med sina läxor.
Man skall undra öfver ditt tilltag.

VOKALFÖRÄNDRING.

Det är svårt nog att --a---, men man har dock sin --ä--- i behåll och kan göra sig förstådd. Nej, då är det mycket värre för de --u---.

LÖSNINGAR
TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 35.

ORDSPRÅKET: Bättre sent än aldrig.

bä	tt	re
se	nt	än
al	dr	ig

ARITMOREMEN: Karneval, Arne, ren, rak, rek, Reval, Neva, val. aa.
GEOGRAFISKA UPPGIFTEN: Samos, Altona, Nilen, Triest, Ancona, Nubien, Demavend, Erie, Risör. — Santander.
CHARADEN: Boja.
DET DOLDA ORDSPRÅKET: Icke allt som glimmar är guld.
BOKSTAFSLEKEN: Mårtensgås.

En del folk tror
att Brana-Kaffe inte duger — därför att det är så billigt
Vi råda Er —
gör ett försök — ty försöka duger i detta fall.
Tycker Ni att smaken ej fullt tillfredsställer Er, så börja med att blanda hälften Brana-Kaffe och hälften äkta.
Brana-Kaffe säljes öfverallt i eleganta bleckburkar à kr. 1:10 samt i påsar à kr. 1: — pr kg.
BRANA-FABRIKEN,
Stockholm Ö.

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.
Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd pröfvas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

Extrafint Kärnmjöl
"LEJONKÄRN"
TRELLEBORGS ÅNGQVARNS
AKTIEBOLAG
YPPERSTA HVETEMJÖL

SKOFABRIKEN
SVANEN
ÖREBRO
Herrkängor Durksydda, Randsydda
Sv.& Brun Chevreaux 8.50 10.25
S.K. ELGHUDSHANDSKAR KR. 14 PR. DUSS.
PRISKURANT GRATIS!

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. ***kapten J. Thulin, LUND.***

Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
— Begär utförligt prospekt. —

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
meddelas under sommaren.
D:r Köhlberg o. Dir. Segerdahl,
Tegnérgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
fullt oskadligt; storartad effekt, kr. 4,50 + porto (diskret försändning) endast i
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev.
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Inga gråa hår
erhåller den, som använder den sedan öfver 30 år öfver hela världen välkända
Royal Windsor
(giftfri)
Intet färgämne. Försändes diskret, kr. 5 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE
är ren hafreextrakt. För dålig mage ordineras hafregröt; för dålig hy **Oatine hafrecreme,** som renar porerna, aflägsnar fräknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1.50; 4-dubbelt inneh.: 3.—. **Oatine-Snow** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Vårda hyn!
(Majorskan Edmann.)

Creme Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50
Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.—
Rynktinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25
Champoing renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—
Absolut oskadligt enligt handelskemist. I förnämsta parfymaffärer.

EAU DE QUININE
KRONAN AF ALLA HÅRVATTEN

ED. PINAUD
18, PLACE VENDÔME PARIS
Bevarar o. stärker hårväxten.
FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

Birgitta-Skolan
(ELISABETH M. GLANTZBERG)
Beridarebansgatan 17, hörnet af Brunkebergstorg.

Kurserna i Klädsömnad, Linnesömnad och Barnkläder började åter 1:sta September.
Ny afdelning för konstväfnad.
Anmälningar skriftligen under adr. Birgitta-Skolan, 17 Beridarebansgatan. Tel. Allm. 41 48. Riks Norr 8 98. Prospekt på begäran.

Edla Carlssons Privathotell
rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Supeer serveras. Birgerjarlsg. 8, Stockholm.** (Röd, grön o. gul spårvagn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 19.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar ny termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1914. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker o. kött, sjukmatlagn., uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser,** äfven särskilda konserveringskurser. Exam. lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, *Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr.* Tel. Ö. 13 10.

Tillkännagifvande.
Vid E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola i Stockholm kommer en Samaritkurs, gifven af leg. läkare att ingå i höstkursen. Skolan börjar den ordinarie tiden 15:de September, men elever mottages äfven sednare. Obs.! Den enda skola i Stockholm med helpension. Se i öfrigt utförlig annons öfver skolans verksamhet i Idun för den 15 Juli. Prospekt jämte anvisning på muntliga referenser sändes.
Adr.: E. HULT, Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm.
Rikstel. 118 86 - Allm. tel. 289 40.

Strengnäs Hushållsskola.
Husmoderskurs 18 aug.—18 dec. Grundl. undervisn. af skicklig ex. lärarinna samt van husmor. Prosp. m. refer. g:m Fru **M. Braune, Strengnäs.** Allm. 98.

Lektioner i Linnesömnad
(äfven skjortor, underkjolar, blusar och barnkläder.)
Elever mottagas dagligen.
Prospekt på begäran.
KARIN och EVA EGNÉR
STHLM. - Sibyllegatan 36.
R. T. 35 30. A. T. 21 04.
— Kostnadsfri undervisning i tillklippning och sömnad av sjukvårdsartiklar. —

S:ta Birgitta Skolan
Regeringsg. 19-21. EMMY KYLANDER.

Kurserna i klädsömnad, fransk linnesöm, konstbroderi, spetssöm o. knyppling taga åter sin början 1 Sept. **Obs.!** Samma lärarinnor som föregående år. Föreläsningar under höstterm.: Comtesse G. och fröken Elisabeth Thorman.
Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas skriftligen samt i skolans lokaler Regeringsgat. 19—21. Riks Tel. 141 08. Allm. Tel. 51 90.

Praktisk Hushållskurs
vid **Lyceum för flickor,** Kommendörsgatan 13, anordnas under höstterminen för flickor öfver skolåldern. Undervisning meddelas i matlagning, bakning, syltning, inläggning af frukt och grönsaker m. m. Därjämte en kurs i hemmets hygien och sjukvård. Börjar den 7 Sept. kl. 11. Prospekt på begäran. Anmälan t. v. dagl. 11—12. Riks 88 63. Allm. 44 84.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk
Nya Elementarskolan för flickor,
29 Kommendörsgatan, Stockholm.
Småskola (äfven gossar). **Elementarskola** med **normalskolekompetens** **Gymnasium** med **dimissionsrätt.** Anmälningar kunna ske skriftligen.
Anna Ahlström, fil. d:r.

Ny Väfbok n:o I, **3:dje tusendet,** innehåller ett 60-tal afbildningar med beskrifningar å profver från Sigrid Palmgrens Väfskola, Norrköping och Elin Johanssons Väfskola, Linköping. Redigerad af Gerda Björck.
Ny Väfbok n:o II, elementär teoretisk vägledning med praktisk tillämpning i kolor. planscher, utarbetad af Gerda Björck, adr. Linköping.
Priset å hvarje bok är 3 kr. Försäljningen sker genom bokhandeln. utgifvarne eller Lithografiska Bolaget, Linköping. Vid köp af 10 exemplar erhålles rabatt.

I öfver 40 år hafva symaskiner tillverkats vid Husqvarna och fabriken har under hela denna tid målmedvetet arbetat på fabrikatets förbättrande. Resultatet häraf har också blifvit att

Husqvarna

Symaskiner

numera räknas bland de främsta som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på *förmånliga afbetalningsvillkor*

Väfskedar, Solf, Skyttlar, Spännare
för hemslöjd.
John A. Thulin & C:o Väfskedsfabrik, NORRKÖPING. Riks 670.

Mangelkorgar,
stora och starka, pr st. kr. 1:75, för 2 st. som prof endast 3:— sändas mot efterkraf från Ängaholms Korgfabrik, Lönsboda.

Annonsera i Idun!

DEN AFFÄRSMAN

som annonserar i IDUN, "de svenska hemmens egen tidning", gör därmed en stor vinst. En annons i IDUN har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare en längre tid, ja, i tusentals fall i många år, då en stor del af IDUNS läsare förvarar och inbinder tidningen. Landets största och mest erfarna annonsörer veta också detta och annonsera därför regelbundet och i stor utsträckning i IDUN.

Förfrågningar besvaras och annonsofferter jämte råd och upplysningar betr. annonsers uppsättning m. m. lämnas beredvilligt af

IDUNS ANNONSKONTOR,
Stockholm.

Göteborgs Nya Husmodersskola,
S. Allégatan 2 A. Rikst. 106 24.
Husmoderskurser på 1 o. 2 term. med början i jan. o. sept. Grundlig och praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlagn., bakn., konserv., dukn., serv. m. m.; rengöring (obs.! största delen av rengöringsarbetet överlämnas efter de första veckorna åt tjänarinnor); linnesöm utan träckl. (varje elev disp. en symaskin); hushållsbokf. o. -beräkn.; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret. (valfr.) **Kortare kurser** i matlagn. o. linnesömnad f. m. eller e. m.
Prospekt o. upplysningar på begäran.
Elvira Friberg,
f. d. lärarinna vid Fackskolan för Husl. Ekonomi, Upsala.
Hildegard Friberg,
Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Östermalms Förlossningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm. Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och ackuschörska Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Hj Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinna Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50.

Syster Elsas
Förlossnings- och Hvilohem
erbjuder vänlig, omsorgsfull omvårdnad samt största trygghet och diskretion för de blifvande mödrar, som af situationen anse sig tvingade söka s. k. »obemärkt» vistelse och nedkomst. Förlossningarna utföras af särdeles erfaren barnmorska med om så erfordras assistens af skicklig läkare (specialist).
Ytterst humana inackorderingspris och arvoden tillämpas.

Syster Elsas Hvilohem
hafva särdeles vackert och ogenerade lägen på landet i sund skogstrakt med bekväma kommunikationer. Stor vacker trädgård med park.

Syster Elsas Barnkrubbor
emottager späda och klena barn för rationell omvårdnad under dess spädaste och ömtåligaste lefnadsskede. Förfrågningar och anmälningar behandlas under säker sekretess och adresseras till Syster Elsas Hem, Örebro.

Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mäster samuelsg. 38
STOCKHOLM.

Annonsera i Idun!

Besvärande hårväxt
borttages bäst genom
Macmillan & Arthurs
Före Efter
EPILATOIRE.
Depôt hos A. W. NORDING, Sthlm. Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16, Drottningg. 63.

Mälarbadet,
Bad- och Tvättinrättning.
Alla slag varma och kalla bad.
Specialitét: Varmluftsbad — Massage af såväl manliga som kvinnliga massörer. Elektriska ljusbad (färgadt bågljus). Rabattböcker gälla hela dagen för alla bad.

Obs.! Ny regim!

Ändtligen
en fullgod ***Svensk*** tvättvål!

Happachs Såpfabriks A.-B.
Malmö & Stockholm.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**
Deposition
Kapitalräkning
Sparkasseräkning
} 4 %
Fondafdelning. **Kassafack**

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B. Sthlm, 1914.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

EN FLICKA om cirka 20 år, barnkär och med ett godt sätt, som är villig etterse 2 barn i alder 2 och 6 år far plats i Malmö och blir betraktad som medlem i familjen. Svar med referenser under märke »G. W. P. 1914», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD FLICKA i 25-årsåldern, af god familj och med behagligt sätt, som genomgått elementarskola, som är praktisk och äger intresset och förmågan att göra ett hem trefligt, sökes, för att på egen hand (med någon, tillfällig hjalp) sköta hushållet för ensam, medelålders, väl situerad herre i större stad. Svar med rek. i afskrift jämte foto och uppgifter om sökandens person och familjeförhållande torde insändas till: »Våning om 3 rum 18/9» p. r., Göteborg 5.

BÄTTRE FLICKA, enkel o. anspråkslös, kunn. i sömnad o. handarb., får plats 1 okt. för 2 barn 5 o. 7 år. Svar med foto, löneanspr. o. rek. till »Fru G.», Iduns exp., Stockholm.

BILDAD, enkel och duglig flicka erhåller genast plats att jämte husmor och barnfröken utan jungfru sköta hushållsgöromalen, företrädesvis matlagningen. Svar med löneanspråk och hälst fotografi sändes till fru E. M. R Djursholm, p. r.

HUSFÖRESTANDARINNA, gärna från bättre hem på landet, som vill föreslå 35-årig köpmans hem erhåller god plats. Svar med fotografi till »Framtid 1/10 14», Lund, p. r.

SNÄLL FLICKA erh. plats till godt hem på landet i Östergötland. Tillfälle gives att deltaga i matlagning o. husliga sysslor samt barnens vård. Den som är musik. och kan läsa med små barn har företräde. Svar hälst med fotogr. till »Fritt vivre», Stenberga p. r.

EN STADGAD, anspråkslös flicka af god familj, som genomgått elementarläroverk samt är musikalisk, erhåller plats nu genast för att undervisa en flicka i 3:dje klass elementar. Sökande som är villig deltaga något i lättare göromål i hemmet har företräde. Alder 20—30 år. God lön erhålles. Svar med betyg och referenser under adress »Västkuststad», Iduns exp.

BARNFRÖKEN, elementarbildad, sykunnig, pålitlig o. från bättre hem, erhåller plats. Rek fordras. »Kaptensfamilj», Eksjö p. r.

TILL EGENDOM i Småland önskas mot fritt vivre och resa en enkel flicka att vara frun behjälplig med tillsyn af 2 barn samt sömnad och litet städning. 4 tjänare finnas. Svar till »Familjemedlem», Skrehall p. r.

I STOCKHOLM, godt hem, får bättre hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v., plats. Finns som kamrat förut en bättre flicka. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

I disponentfamilj i Östergötland får undervisningsvan musikalisk lärarinna plats att läsa 5 och 3 klasser med 3 flickor. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

GUVERNANT, enkel och anspråkslös och med intresse och förmåga att undervisa till 3:e klass samt musik erhåller plats. Svar med betygsafskrifter, lönepret. och foto till »Guvernantsplats 1914», Halmstad.

SNÄLL och enkel flicka, som genomgått läroverk och är fullt kompetent att undervisa i femte klass skolämnen samt musik erhåller god plats. Svar med betyg, löneanspråk och foto till »En elev», Upsala p. r.

Barnkär flicka,
ordentlig och pålitlig, helst kunnig i sömnad, erhåller plats den 24 okt. i läkarefamilj att sköta 3 små barn. Svar med ref., foto och löneanspråk till »Ej familjemedlem», Karlskrona p. r.

Afdelningssköterska vid länstuberkulossjukhus.
Plats såsom afdelningssköterska vid Västmanlands läns tuberkulossjukhus, Skogsfjället, invid Västerås stad blir ledig att tillträda den 1 inst. november. Villkor: Allt fritt, lön 500 kr. pr år med 3 ålderstillägg å hvartdera 100 kr. efter resp. 3, 6 o. 9 år, slutlönen i pension samt en månads semester årligen.
Exam. sjuksköterska med någon utbildning i tuberkulosvård samt med vana att leda och tillse personal och patienter torde före 25 inst. september insända ansökan med meritförteckning till sjukhusets läkare, Dr. Martin Sjögren, adr. Västerås.

Husnällsföreståndarinna
sökes till den 15 sept. för Finspongs Slottsklubb. Sökande måste förut hafva innehaft liknande befattning samt vara kompetent att självständigt göra alla inköp samt föra alla räkenskaper. Förutom fast lön erhålles fri kost och bostad, bestående af två rum med bad, samt fri tvätt, elektr. belysn. etc. Ansökan med betygsafskr., foto och ref. samt med uppgift om löneanspr. o. föreg. verksamhet ställas till
STYRELSEN
för FINSPONGS SLOTTSKLUBB,
Finspong.

Hushållsfröken
sökes till 1:sta okt. eller 1:sta nov. för Östergötlands sinnesslöanstalts Asyl och arbetshem vid Broby. Sökande bör vara kunnig i allt som hör till ett landthushålls skötande. Vidare meddelar Fröken Lotten Hallberg, Söderköping.

Sjuksköterska,
van vid operationsarbete, får plats å privatklinik. Närmare meddelar Fru Anna Nordal, Molinsgatan 7, Göteborg.

En sjuksköterskebefattning vid Sjukhuset Sankt Görans
afdelning för köns- och hudsjukdomar med tjänstgöring å afdelningen för enskilda patienter samt å poliklinken för män är till ansökan ledig den 1:sta nästkommande oktober.
Ansökningshandlingar åtföljda af frejdbetyg torde senast den 20:de sept. inlämnas till sjukhusets direktör
Stockholm den 26 Augusti 1914.

Kvinnliga platssökande och lediga platser
såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till
Iduns Annonskontor,
Stockholm.

PLATSSÖKANDE

SOM HUSFÖRESTANDARINNA eller värdinna önskar 30 års dam plats. Är kompetent till att med sparsamhet och omtanke sköta ett hem. Skicklig i handarbeten, väfning, knyppling o. linnesömnad. Svar till »Arbetsgiad», Västerås p. r.

UNG FLICKA önskar den 1 nov. plats hos fam. som husmoders hjälp. Van vid husliga sysslor. Svar till »Familjemedlem H.», Lund p. r.

MOT FRITT VIVRE söker bildad 54-årig dam plats som husföreståndarinna i bildadt och aktadt hem, där husmoder saknas. Den sökande har god hälsa, är praktiskt duglig, musikalisk och barnkär, samt van att föreslå hem både i stad och på landet. De bästa rekom. Svar till »Helga», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

FLICKA, med godt sätt och vana vid barn och som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som barnfröken. Svar till »15 sept.», Iduns exp. f. v. b.

EN 17 ÅRS FLICKA önskar plats i bättre familj. Villig deltaga i förefallande göromål. Realex. Svar till »1914 god plats», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

HUSHALLERSKEPLATS önskas i höst i fin fam. af van o. arbetsam flicka fr. landet. Svar till »Landtbrukaredotter», Stenberga p. r.

BILDAD FRANSK DAM med goda referenser önskar anställning i svensk familj för att tala sitt språk och ge lektioner åt vuxna. Vidare upplysningar å Fredrika Bremer Förbundets Byrå, Stockholm.

UNG ÄNKEFRU önskar under vintermånaderna komma till bättre vänligt hem, att som hjälp och sällskap deltaga inom hemmet förekommande göromål. Tacksam för svar till »Familjemedlem E. K.», Iduns exp., f. v. b.

UNG, BILDAD, frisk och stark flicka önskar plats att vårda sjukling i bättre familj. Även kunnig i husliga sysslor. Svar emotses tacksamt fortast möjligt till »Undersköterska okt. 1914» Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, anspråkslös bildad flicka önskar plats som sällskap och hjälp i fin familj där hon kan få lära sig ett hems skötande. Svar med prisuppgift till »22 år», Örebro p. r.

EN ÄLDRE DAM med mångårig vana att sköta ett hem önskar plats som husföreståndarinna eller sällskap och lektris. Goda referenser. Svar till »A. W.», Beckershof, Katrineholm.

HUSHÅLLSVAN flicka (ladtbrukaredotter) önskar plats, hälst på landet, i syd-Sverige som husmoders hjälp eller och som hjälp och sällskap hos ensam dam. Betyg från skola och innehafd plats. Svar märkt »Plikttrogen», Klippan p. r.

BILDAD 20-ÅRIG FLICKA, som genomgått matlagning- och linnesömnadskurser, söker plats i godt hem på landet som husmoders hjälp och sällskap. Någon lön önskvärd. Svar utbedes till »Händig», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

FOLKSKOLLÄRARINNA önskar till hösten komma på landet i god, bildad familj, där tillfälle gifves till några timmars undervisning om dagen med minderåriga barn. Svar till »Hvila», p. r. Stockholm, Söder.

PRAKTISK bättre flicka som genomgått hushållskurs önskar snarast plats i godt hem, villig deltaga i alla hemmets sysslor. Lön önskas. Svar till »S. 24 år», Allm. Tidn., Gust. Ad. torg, Stockholm.

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik söker plats. Goda betyg. Svar till »Framsteg» Sv. Telegrambyrån, Stockholm.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar under husmoders ledning lära sig matlagning. Svar till »21 år», Köping p. r.

BILDAD, barnkär flicka, som genomgått kurs i Sällskapet Barnavårds anstalt, söker plats att handhafva barn. Svar till »Plikttrogen», Lund p. r.

GLAD, BILDAD FLICKA önskar som hjälp och sällskap plats. Är kunnig i hushåll och all slags sömnad. Är även villig åtaga sig läxläsning med mindre barn. Har förut innehaft plats i utlandet. Goda rek. finnes. Svar till »B. L.», Stavlösa, Vadstena.

UNG, SEMINARIEBILDAD lärarinna önskar plats i familj att undervisa på lägre el. mellanstadiet. Underv. ett år o. därefter en kortare tids vistelse i Tyskl. Svar till »Ej musik», Iduns exp. f. v. b.

TILL FÖLJD AF KRIGET! Till angenäm familj på landet kommer gärna svensk gymnast, bosatt i Paris. Skicklig i massage! Mångårig praktik. Talar flera språk. Svar till »Gentleman», Allm. Tidn.-kont Gust. Ad. torg.

EN UNG, bättre flicka, musikalisk önskar plats som barnfröken. Svar till »Majken», Laxå.

SOMMERSKA önskar hvarjehanda sömnad i hem. Van i bättre familjer. Gärna till landet. Svar bedes snarast till »Sömmerska», Iduns exp.

PLATS att föreslå mindre hem eller som hushållsfröken i familj sökes genast af därtill kompetent bättre flicka. Svar till »G. H.», Knifsta p. r.

UNG elem. bildad flicka som genomgått E. Östmans husmoderskurs önskar plats som hjalp och sällskap i Sthlm eller dess närhet. Svar till »God familj», Iduns exp. f. v. b.

UNDERVISNINGSVAN, musik. flicka, som genomgått elementarskola och Fackskolans husmoderskurs, önskar plats som guvernant eller hushållsfröken. Svar till »23 år», Knabbarp, Vimmerby.

ENKEL FLICKA, van vid husl. syssl., önsk. komma i godt hem att som kunnig husmors hjälp grundl. lära matiagn. Tacks. för sv. till »K—a», Risätra, Limedsforsen.

UNG, BILDAD FLICKA söker plats som handarbetslärarinna eller som hjälp och sällskap i godt hem. Har genomgått Handarbetets Vänners och Hulda Lundins slöjdseminarium samt är huslig och ordentlig. Lön önskas. Svar emotses tacksamt till »Signe B.», adr. Kungsäter.

UNG elementarbildad flicka med fallenhet för sjukvård önskar komma som elev på lasarett eller sjukstuga. Svar till »Sjuksköterskeelev». Iduns exp., Stockholm

22-årig landtbrukaredotter,
som genomgått elementarläroverk, husmodersskola och sykurs, önskar plats på större herrgård för att mot fritt vivre och under husmoders ledning få praktisera alla i ett landthushåll förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp., Sthlm.

Bildad 20-årig musikalisk flicka
från godt hem, som för närvarande vistas i England, önskar lämplig plats i bildad, god familj. Svar till A. E 20», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Såsom husföreståndarinna
i ett bättre hem önskar ensam ung fru plats 1/11 eller ock i familj där husmodern önskar bättre hjälp och sällskap. Svar till »Ensam Fru», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Plats som husföreståndarinnna
önskar bildad dam af god familj som i 6 år förestått hemmet hos läkare i Sthlm, därifrån de finaste referenser lämnas. Har rest mycket, är praktisk, barnkär och gladlynt. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

INACKORDERINGAR

FÖR ÄLDRE DAM eller herre finnes tillfälle till inackordering i godt, aktadt landthem. Vackert läge nära stad. Rikstel. Bästa ref. Vidare gen. »A. B—n», Iduns exp. f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS DAM kan få godt och lugnt hem i vacker trakt ej långt från Lund och Malmö. Moderat pris. Svar till »Lugnt hem», Sv. Telegrambyrån, Malmö.

INACKORDERING kan erhallas med deladt rum hos fru Maria Plantin-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 222 23.

UTMÄRKT INACKORDERING å Margareta-pensionatet och Husmoderssk. Godt bord, härlig natur. Adr. Filipstad. Rikst. 246. Begär prospekt! Samaritkurs fritt.

UNG FLICKA önskar till instundande höst få komma till större prästgård eller landthem för att grundligt lära allt som hör till ett ordentligt och välordnadt hems skötande. Då särskild vikt fästes vid ett i alla afseenden godt och ordentligt handledande af denna undervisning reflekteras endast å de bästa anbud som kunna erhållas. Svar med alla erforderliga upplysningar, ref. och pris till »Ebba 1914», Iduns exp. före den 12 sept.

ERFAREN, helst troende, bättre flicka, som vill praktisera i förestående af ungkarls hushåll under erfaren kvinnlig ledning, erbjudes billig helinackordering i ogift, pensionerad ämbetsmans hem i större småstad i Södermanland med lätta kommunikationer med Stockholm. Svar till Box 41, Eskilstuna.

I prästgård i Dalarne
erbjudas två damer god helårsinackordering. Lugnt hemlif och kärleksfull omvårdnad Närmare meddelas under adr. »Hösten 1914», Prestgården, Svärdsjö.

För studerande ungdom
finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekväml., fina ref. Moderata pris. Rikst. 104 62 eller skriftl. till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

Pensionat & Hvilohem

HEMGÅRD kommer i höst att upprättas i vacker Sörmlandsbygd. Lämpligt för personer som önska ett stilla hem. Goda järnvägsförbindelser. Skicklig läkare på platsen. Förfrågningar till »Hemgård», Iduns exp. f. v. b

PENSIONAT i Göteborg, Linnégatan 59, 5:e våningen. Hiss. Högt och friskt läge, nära Slottsskogen; därför både storstadens och landets behag. Flera rum efter 1 okt. Billigast för familjer och enskilda. Helinackordering för 3 kr. pr dag. Hör efter plats långt i förväg. Fröken Josefina Jonsson. Obs. Pensionatet ligger skyddadt för beskjutning.

Ebba Stjernströms SJUK- OCH HVILOHEM
Talliden Rönninge
(nära järnvägsstation)
Rum lediga för kroniska fall och åldringar. Priset modereras vid längre vistelse. Examinerad sköterska finnes.
Högt läge, vacker barrskog, utsikt över sjö.
Riks. Rönninge 43, Allm. Rönninge 41.

Diverse

12-RUMSLÄGENHET, möbl. för uthyrning, med bra läge, som med fördel kan skötas af 2 damer utan tjänare, lämpl. ändra till pensionat, öfverlåtes gen. på grund af sjukdom. 9 år samma hus. Svar till c:a »5,000: —», Iduns exp., Stockholm.

Hushållskurs i hem
i Småland 15 sept.—15 dec. Eleverna familjemedlemmar. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Det billigaste skoputsningsmedlet *är det, som vid minsta förbrukning ger högsta och varaktigaste glans åt skodonen och på samma gång* ***konserverar*** *dem. I handeln utbjudes "billigt" skocrem till 12 à 15 öre pr burk men detta låga pris möjliggöres endast genom dåliga råvaror och underhaltiga tillverkningsmetoder. En kemisk analys av dessa skocremer skall i de flesta fall visa, att de innehålla stora mängder av för lädret rent skadliga ämnen, ävensom att sammansättningen i övrigt är mer eller mindre olämplig.*

Ett verkligt förstklassigt fabrikat, framställt med iaktlagande av teknikens allra nyaste framsteg är däremot Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam ***Nobless.*** *Enär detta endast behöver användas i ytterst små kvantiteter blir det drygare än andra putsmedel och genom sin konserverande inverkan på lädret, gör förbrukaren stora indirekta besparingar. — **Svart, gul, brun och vit** (ofärgad) **i tuber à 35 öre.***

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2:10.
F. Ahlgrens Tekn. Fabrik — Gefle.
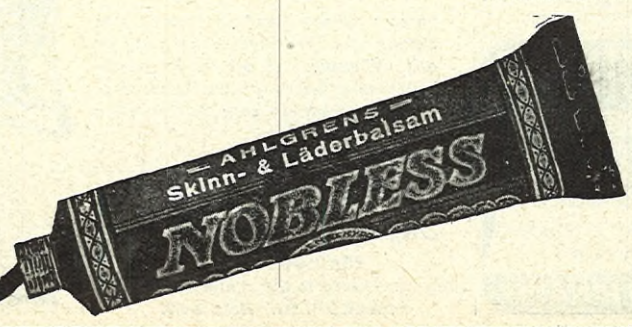
Nobless